

ΤΟ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΕΦΕΤΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Τμήμα 18ο Τριμελές

Αποτελούμενο από τους: Νικόλαο Διακονικολάου, Πρόεδρο Εφετών Δ.Δ., Παναγιώτη Χαμάκο - Εισηγητή και Κωνσταντίνη Αραχωβίτου- Αδαμοπούλου, Εφέτες Διοικητικών Δικαστηρίων και Γραμματέα την Χαρίκλεια Καραγιάννη, δικαστική υπάλληλο,

σ υ ν ε δ ρ ί α σ ε δημόσια στο ακροατήριό του , στις 10 Ιουνίου 2010, για να δικάσει την από 30 Οκτωβρίου 2009 (ΑΒΕΜ 667/30-10-2009) προσφυγή,

της ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία «ΕΥΣΤΑΘΙΑΔΗΣ GROUP ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΜΠΟΡΙΑ ΒΙΒΛΙΩΝ» , που εδρεύει στην Αθήνα (οδός Δράκοντος αρ. 88) και παραστάθηκε δια των πληρεξουσίων δικηγόρων Αναστασίας ΔΡΙΤΣΑ και Πλάτωνα ΝΙΑΔΗ,

κατά της Επιτροπής Ανταγωνισμού που εδρεύει στην Αθήνα (οδός Κότσικα 1^Α και Πατησίων 70) και παραστάθηκε δια της πληρεξουσίας δικηγόρου Αλεξάνδρας ΓΟΥΡΖΗ με δήλωση στη γραμματεία ότι συμφωνεί να συζητηθεί η υπόθεση χωρίς να εμφανισθεί στο ακροατήριο κατά την εκφώνησή της (άρθρ. 133 παρ. 2 Κ.Δ.Δ.).

Το Δικαστήριο, αφού άκουσε τους διαδίκους που παραστάθηκαν στο ακροατήριο, οι οποίοι δήλωσαν όσα αναφέρονται στα πρακτικά,

μελέτησε τη δικογραφία και

σκέφτηκε σύμφωνα με το νόμο.

Αριθμός απόφασης: 666/2011

1.Επειδή, με την υπό κρίση προσφυγή , για την οποία η προσφεύγουσα ανώνυμη εταιρεία κατέθεσε πάγιο παράβολο και τέλη συζητήσεως 300 ευρώ (σχ. το 7136/27-10-2009 διπλότυπο είσπραξης, τύπου Α΄ της Δ.Ο.Υ. Ψυχικού) , ζητείται η ακύρωση της 455/Ν/2009 αποφάσεως της Επιτροπής Ανταγωνισμού, κατά το κεφάλαιο της οποίας επιβλήθηκε σε βάρος αυτής (εισαγωγικού και εκδοτικού οίκου),: α) πρόστιμο ύψους 2.416.409,90 ευρώ , για καθορισμό τιμών των βιβλίων κατά παράβαση των διατάξεων των άρθρων 1 παρ. 1 του ν. 703/1977 και του άρθρου 81παρ. 1 της Συνθήκης της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣυνθΕΚ), β) πρόστιμο 2.071.208,49 ευρώ για απαγόρευση παθητικών πωλήσεων κατά παράβαση των διατάξεων των άρθρων 1 παρ. 1 του ν. 703/1977 και του άρθρου 81παρ. 1 της Συνθήκης της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣυνθΕΚ), γ) πρόστιμο 15.000 ευρώ για παράλειψη γνωστοποίησης της σύμβασης αποκλειστικής διανομής μεταξύ της προσφεύγουσας και του αλλοδαπής εκδοτικής εταιρείας «BURLINGTON B.V.» κατά παράβαση της διάταξης του άρθρου 21 παρ. 1 του ν. 703/1977 και γ) υποχρεώθηκε η προσφεύγουσα να λάβει τα αναγκαία διαρθρωτικά μέτρα για να περιορίσει τη συμμετοχή της στη δημιουργία σωρευτικού αποτελέσματος, με την απειλή χρηματικής ποινής 5.000 ευρώ για κάθε ημέρα μη συμμόρφωσης ή επανάληψης της παράβασης και δ) επαπειλήθηκε σε βάρος της χρηματική ποινή 5.000 ευρώ για κάθε μία από τις ως άνω παραβάσεις και για κάθε ημέρα συνέχισης ή επανάληψης των παραβάσεων αυτών.

2.Επειδή, στη διάταξη του άρθρου 31 παρ.2 του ν. 703/1977 (ΦΕΚ 278,Α΄) ορίζεται ότι η προσφυγή, που ασκείται σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου αυτού, στα διοικητικά δικαστήρια πρέπει, με την ποινή του απαραδέκτου, να συνοδεύεται από γραμμάτιο καταβολής παραβόλου 30.000 δραχμών και γραμμάτιο καταβολής τελών συζητήσεως 10.000 δραχμών. Τα ποσά αυτά αναπροσαρμόστηκαν , αρχικώς, σε 100.000 δραχμές και 30.000 δραχμές με την 856/5.5.1999 απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Ανάπτυξης (ΦΕΚ 806/19.5.1999 Β΄), η οποία όμως είναι ανίσχυρη , διότι εκ-

Αριθμός απόφασης: 666/2011

δόθηκε εκτός νομοθετικής εξουσιοδότησεως ως προς την αναπροσαρμογή (ΣΤΕ 1859/2009 Ολομ.). Στη συνέχεια, τα ποσά αυτά αναπροσαρμόστηκαν σε 300 ευρώ και 100 ευρώ αντιστοίχως με το άρθρο 26 παρ.9 του ν. 3373/2005 (ΦΕΚ Α 188/2.8.2005). Περαιτέρω, στην παρ. 5 του άρθρου 14 του ν. 703/1977, που προστέθηκε με το άρθρο 20 του ν. 3373/2005, ορίζεται ότι για το παραδεκτό της συζήτησης των προσφυγών, που ασκούνται κατά των αποφάσεων της Επιτροπής Ανταγωνισμού, με τις οποίες επιβάλλονται πρόστιμα, απαιτείται η κατάθεση παραβόλου ποσού ίσου με το είκοσι τοις εκατό (20%) του επιβαλλόμενου προστίμου, το οποίο δεν μπορεί να υπερβεί το ποσό των 100.000 ευρώ. Εξάλλου, στο άρθρο 277 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, όπως η παρ.1 αυτού αντικαταστάθηκε από την παρ.7 του άρθρου 22 του ν. 3226/2004 (ΦΕΚ Α 24/4-2-2004), ορίζεται ότι, για το παραδεκτό των ένδικων βοηθημάτων και μέσων πρέπει, ως την πρώτη συζήτηση της υπόθεσης, να προσκομισθεί το προβλεπόμενο από τις κείμενες διατάξεις αποδεικτικό καταβολής παραβόλου (παρ. 1), ότι το παράβολο ορίζεται για την προσφυγή σε είκοσι πέντε (25) ευρώ (παρ. 2) (όπως το ποσό αυτό αναπροσαρμόστηκε με το άρθρο 35 του ν.3659/2008 (ΦΕΚ Α' 77/7.5.2008 και ισχύει από 8-6-2008), ότι οι διατάξεις που προβλέπουν ειδικά παράβολα, όπως αυτές εκάστοτε ισχύουν, εφαρμόζονται και κατά τη διαδικασία εκδίκασης των διοικητικών διαφορών ουσίας από τα τακτικά διοικητικά δικαστήρια (παρ. 6) και ότι αν, σε συγκεκριμένη περίπτωση, καταβλήθηκε παράβολο χωρίς να υπάρχει κατά νόμο υποχρέωση προς τούτο, διάσσεται με την απόφαση, και ανεξάρτητα από την έκβαση της δίκης, η επιστροφή του (παρ. 11). Από τη διάταξη του άρθρου 277 παρ. 1 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας συνάγεται ότι για το παραδεκτό του ένδικου βοηθήματος της προσφυγής απαιτείται ένα παράβολο, το οποίο αφορά τόσο την κατάθεση όσο και τη συζήτηση αυτής και το αποδεικτικό καταβολής του πρέπει να προσκομιστεί έως την πρώτη συζήτηση της υποθέσεως στο ακροατήριο. Σε περίπτωση όμως που ασκείται προσφυγή κατ' αποφάσεως της Επιτροπής Ανταγωνισμού, που επιβάλλει χρηματικό πρόστιμο, προβλέπεται

Αριθμός απόφασης: 666/2011

πλέον από τη διάταξη του άρθρου 20 του ν. 3373/2005 η καταβολή αναλογικού ποσού παραβόλου, που ανέρχεται σε ποσοστό 20% του επιβαλλόμενου προστίμου, η διάταξη δε αυτή είναι ειδική και εφαρμόζεται στην προκειμένη περίπτωση, σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 277 του ίδιου πιο πάνω Κώδικα. Επομένως, σύμφωνα με όσα έγιναν δεκτά στην προηγούμενη σκέψη, για την κρινόμενη προσφυγή οφείλεται μόνο το προβλεπόμενο από τη διάταξη του άρθρου 14 παρ. 5 του ν. 703/1977, που προστέθηκε με το άρθρο 20 του ν. 3373/2005, αναλογικό παράβολο, το οποίο, ύψους 100.000 ευρώ, και κατέβαλε η προσφεύγουσα (βλ. το 2695/10-3-2010 διπλότυπο είσπραξης, τύπου Α΄ της ΔΟΥ Α΄ Περιστερίου), η καταβολή του οποίου δεν αντίκειται στο άρθρο 20 παρ. 1 του Συντάγματος και στο άρθρο 6 της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ) εφόσον με την ίδια διάταξη ορίζεται παραλλήλως ανώτατο όριο (οροφή) του καταβλητέου παραβόλου (πρβλ. ΣΤΕ 3470/2007 Ολ., 1579, 1876/2008) καθώς και τα «τέλη συζητήσεως» ποσού 100 ευρώ, τα οποία κατέβαλε η προσφεύγουσα (συμπεριλαμβάνονται στο ποσό των 300 ευρώ του ως άνω 7136/27-10-2009 διπλότυπου είσπραξης, τύπου Α΄ της Δ.Ο.Υ. Ψυχικού), επανεισαχθέντα με την εκ νέου ρητή πρόβλεψή τους στο πιο πάνω άρθρο 26 του ν. 3373/2005, που, σύμφωνα με το άρθρο 35 του ίδιου νόμου, άρχισε να ισχύει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (2-8- 2005) (ΣΤΕ 1859/2009 Ολομ.). Περαιτέρω, το ποσό, του επί πλέον παραβόλου, των 200 ευρώ, το οποίο κατέβαλε η προσφεύγουσα (υπόλοιπο του ποσού του ως άνω 7136/27-10-2009 διπλότυπου είσπραξης, τύπου Α΄ της Δ.Ο.Υ. Ψυχικού), χωρίς να υπάρχει από το νόμο υποχρέωση προς τούτο, πρέπει να επιστραφεί στην προσφεύγουσα, ανεξάρτητα από την έκβαση της δίκης. Κατ' ακολουθίαν, η προσφυγή, η οποία έχει ασκηθεί σύμφωνα και με τις λοιπές νόμιμες προϋποθέσεις, είναι τυπικά δεκτή και πρέπει να εξεταστεί στην ουσία.

3. Επειδή, στο άρθρο 81 της Συνθήκης της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣυνθΕΚ) ορίζεται ότι: «1. Είναι ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά και απα-

Αριθμός απόφασης: 666/2011

γορεύονται όλες οι συμφωνίες μεταξύ επιχειρήσεων, όλες οι αποφάσεις ενώσεων επιχειρήσεων και κάθε εναρμονισμένη πρακτική, που δύνανται να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών και που έχουν ως αντικείμενο ή ως αποτέλεσμα την παρεμπόδιση, τον περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού εντός της κοινής αγοράς και ιδίως εκείνες οι οποίες συνίστανται: α) στον άμεσο ή έμμεσο καθορισμό των τιμών αγοράς ή πωλήσεως ή άλλων όρων συναλλαγής, β) στον περιορισμό ή στον έλεγχο της παραγωγής, της διαθέσεως, της τεχνολογικής αναπτύξεως ή των επενδύσεων, γ) στην κατανομή των αγορών ή των πηγών εφοδιασμού, δ) στην εφαρμογή ανίσων όρων επί ισοδυνάμων παροχών, έναντι των εμπορικώς συναλλασσομένων, με αποτέλεσμα να περιέρχονται αυτοί σε μειονεκτική θέση στον ανταγωνισμό, ε) στην εξάρτηση της συνάψεως συμβάσεων από την αποδοχή, εκ μέρους των συναλλασσομένων, προσθέτων παροχών που εκ φύσεως ή σύμφωνα με τις εμπορικές συνήθειες, δεν έχουν σχέση με το αντικείμενο των συμβάσεων αυτών. 2. Οι απαγορευόμενες δυνάμει του παρόντος άρθρου συμφωνίες ή αποφάσεις είναι αυτοδικαίως άκυρες. 3. Οι διατάξεις της παραγράφου 1 δύνανται να κηρυχθούν ανεφάρμοστες: -σε κάθε συμφωνία ή κατηγορία συμφωνιών μεταξύ επιχειρήσεων, - σε κάθε απόφαση ή κατηγορία αποφάσεων ενώσεων επιχειρήσεων, και -σε κάθε εναρμονισμένη πρακτική ή κατηγορία εναρμονισμένων πρακτικών, η οποία συμβάλλει στη βελτίωση της παραγωγής, ή στην προώθηση της τεχνικής ή οικονομικής προόδου, εξασφαλίζοντας συγχρόνως στους καταναλωτές δίκαιο τμήμα από το όφελος που προκύπτει, και η οποία: α) δεν επιβάλλει στις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις περιορισμούς μη απαραίτητους για την επίτευξη των στόχων αυτών, και β) δεν παρέχει στις επιχειρήσεις αυτές τη δυνατότητα καταργήσεως του ανταγωνισμού επί σημαντικού τμήματος των σχετικών προϊόντων» .

4. Επειδή, ο Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2790/1999 της Επιτροπής, της 22ας Δεκεμβρίου 1999, «για την εφαρμογή του άρθρου 81 παράγραφος 3 της συνθήκης σε ορισμένες κατηγορίες κάθετων συμφωνιών και εναρμονισμένων πρακτικών» «ΕΠΙΣΗΜΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΑΡΙΘ. L 336 της 29/12/1999

Αριθμός απόφασης: 666/2011

σ. 0021 – 0025) ορίζει στο άρθρο 1 ότι: Για τους σκοπούς του παρόντος Κανονισμού, νοούνται ως: α)...β) «υποχρέωση μη άσκησης ανταγωνισμού» κάθε άμεση ή έμμεση υποχρέωση δυνάμει της οποίας ο αγοραστής δεν μπορεί να παράγει, να πωλεί ή να μεταπωλεί αγαθά ή υπηρεσίες που είναι ανταγωνιστικά προς τα αγαθά ή υπηρεσίες που αναφέρονται στη σύμβαση.....», γ) «υποχρέωση αποκλειστικής διάθεσης», κάθε άμεση ή έμμεση υποχρέωση του προμηθευτή να πωλεί τα αγαθά ή τις υπηρεσίες που αναφέρονται στη συμφωνία μόνο σε έναν αγοραστή μέσα στην Κοινότητα για συγκεκριμένη χρήση ή προς μεταπώληση· δ) σύστημα επιλεκτικής διανομής, σύστημα διανομής στο οποίο ο προμηθευτής αναλαμβάνει να πωλεί τα αγαθά ή τις υπηρεσίες που αναφέρονται στη σύμβαση, άμεσα ή έμμεσα, μόνο σε επιλεγμένους διανομείς με βάση καθορισμένα κριτήρια και εφόσον οι διανομείς αυτοί αναλάβουν την υποχρέωση να μην πωλούν τα εν λόγω αγαθά ή υπηρεσίες σε μη εξουσιοδοτημένους διανομείς....», στο άρθρο 2 ότι: «1. Σύμφωνα με το άρθρο 81 παράγραφος 3 της συνθήκης και με την επιφύλαξη των διατάξεων του παρόντος κανονισμού, το άρθρο 81 παράγραφος 1 κηρύσσεται ανεφάρμοστο στις συμφωνίες ή εναρμονισμένες πρακτικές που συνάπτονται μεταξύ δύο ή περισσότερων επιχειρήσεων, καθεμία εκ των οποίων δραστηριοποιείται, για το σκοπό της συμφωνίας, σε διαφορετικό επίπεδο της αλυσίδας παραγωγής ή διανομής, και που αφορούν τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες τα μέρη μπορούν να προμηθεύονται, να πωλούν ή να μεταπωλούν ορισμένα αγαθά ή υπηρεσίες (κάθετες συμφωνίες). Η εν λόγω απαλλαγή εφαρμόζεται στο βαθμό που οι εν λόγω συμφωνίες περιλαμβάνουν περιορισμούς του ανταγωνισμού που εμπίπτουν στο πεδίο του άρθρου 81 παράγραφος 1 «κάθετοι περιορισμοί....», στο άρθρο 3 ότι: «1. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου, η απαλλαγή που προβλέπεται από το άρθρο 2 εφαρμόζεται υπό τον όρο ότι το μερίδιο αγοράς που διαθέτει ο προμηθευτής δεν υπερβαίνει το 30 % της σχετικής αγοράς στην οποία πωλεί τα αγαθά ή τις υπηρεσίες που αναφέρονται στη σύμβαση.2. Στην περίπτωση κάθετων συμφωνιών που περιέχουν υποχρεώσεις αποκλε-

ιστικής διάθεσης, η απαλλαγή που προβλέπεται στο άρθρο 2 εφαρμόζεται υπό τον όρο ότι το μερίδιο αγοράς που διαθέτει ο αγοραστής δεν υπερβαίνει το 30 % στην σχετική αγορά στην οποία προμηθεύεται τα αγαθά ή τις υπηρεσίες που αναφέρονται στη σύμβαση» και στο άρθρο 4 ότι: «Η απαλλαγή που προβλέπεται στο άρθρο 2 δεν ισχύει για τις κάθετες συμφωνίες οι οποίες, άμεσα ή έμμεσα, μεμονωμένα ή σε συνδυασμό με άλλους παράγοντες που υπόκεινται στον έλεγχο των μερών έχουν ως αντικείμενο: α) τον περιορισμό της δυνατότητας του αγοραστή να καθορίζει τις τιμές πώλησης, χωρίς να θίγεται η δυνατότητα του προμηθευτή να επιβάλει μέγιστη τιμή πώλησης ή να συνιστά τιμή πώλησης, υπό τον όρο ότι αυτές δεν ισοδυναμούν με πάγια ή ελάχιστη τιμή πώλησης συνεπεία πιέσεων οποιουδήποτε μέρους στη σύμβαση ή κινήτρων που προσφέρονται από οποιοδήποτε συμβαλλόμενο μέρος· β) τον περιορισμό σχετικά με την περιοχή στην οποία, ή σχετικά με τους πελάτες στους οποίους, ο αγοραστής δύναται να πωλεί τα αγαθά ή τις υπηρεσίες που αναφέρονται στη σύμβαση εκτός από: -τους περιορισμούς επί των ενεργητικών πωλήσεων στην αποκλειστική εδαφική περιοχή ή σε αποκλειστική ομάδα πελατών του ιδίου προμηθευτή, ή παραχωρηθείσα από τον προμηθευτή σε άλλον αγοραστή, εφόσον ο εν λόγω περιορισμός δεν περιορίζει τις πωλήσεις των πελατών του αγοραστή,- τους περιορισμούς επί των πωλήσεων σε τελικούς χρήστες από τον αγοραστή που δραστηριοποιείται στο επίπεδο χονδρικής πωλήσεως,- τους περιορισμούς επί των πωλήσεων σε μη εξουσιοδοτημένους διανομείς από τα μέλη ενός επιλεκτικού συστήματος διανομής, και - τους περιορισμούς της δυνατότητας του αγοραστή να πωλεί εξαρτήματα, προμηθευμένα προς ενσωμάτωση, σε πελάτες που θα τα χρησιμοποιήσουν για την παραγωγή ιδίου τύπου προϊόντων με αυτά του προμηθευτή· γ) τον περιορισμό των ενεργητικών ή παθητικών πωλήσεων σε τελικούς χρήστες από τα μέλη ενός επιλεκτικού συστήματος διανομής που δραστηριοποιούνται στο επίπεδο λιανικής πωλήσεως, χωρίς να θίγεται η δυνατότητα απαγόρευσης πωλήσεων ενός μέλους του δικτύου από μη εγκεκριμένο σημείο εγκατάστασης· δ) τον περιορισμό των

Αριθμός απόφασης: 666/2011

αμοιβαίων προμηθειών μεταξύ διανομέων στο πλαίσιο ενός επιλεκτικού συστήματος διανομής, συμπεριλαμβανομένων μεταξύ αυτών των διανομέων που ενεργούν σε διαφορετικά επίπεδα εμπορίου· ε) τον συμφωνημένο περιορισμό μεταξύ προμηθευτού εξαρτημάτων και ενός αγοραστή αυτών προς ενσωμάτωση στα δικά του προϊόντα, ο οποίος περιορίζει τον προμηθευτή να πωλεί τα εξαρτήματα ως ανταλλακτικά σε τελικούς χρήστες ή σε επισκευαστές ή σε άλλους παρέχοντες υπηρεσίες στους οποίους δεν ανέθεσε ο αγοραστής την επισκευή ή τη συντήρηση των προϊόντων του».

5. Επειδή , στην παράγραφο 1 του άρθρου 1 του Κανονισμού (ΕΚ) 1/2003 του Συμβουλίου της 16ης Δεκεμβρίου 2002 «για την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού που προβλέπονται στα άρθρα 81 και 82 της συνθήκης» (Επίσημη Εφημερίδα αριθ. L 001 της 04/01/2003 σ. 0001 -0025) ορίζεται ότι: «Οι συμφωνίες, αποφάσεις και εναρμονισμένες πρακτικές οι οποίες υπάγονται στο άρθρο 81 παράγραφος 1 της συνθήκης και δεν πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 81 παράγραφος 3 της συνθήκης απαγορεύονται, χωρίς να είναι αναγκαία η προηγούμενη έκδοση σχετικής απόφασης», στο άρθρο 2 ότι «Στο πλαίσιο του συνόλου των εθνικών και των κοινοτικών διαδικασιών εφαρμογής των άρθρων 81 και 82 της συνθήκης, η απόδειξη της παράβασης του άρθρου 81 παράγραφος 1 ή του άρθρου 82 της συνθήκης βαρύνει το μέρος ή την αρχή που ισχυρίζεται την παράβαση. Η απόδειξη ότι συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 81 παράγραφος 3 της συνθήκης βαρύνει την επιχείρηση ή ένωση επιχειρήσεων που επικαλείται τη διάταξη αυτή» και στην παράγραφο 1 του άρθρου 3 ορίζεται ότι «Οσάκις οι αρχές ανταγωνισμού των κρατών μελών ή τα εθνικά δικαστήρια εφαρμόζουν την εθνική νομοθεσία ανταγωνισμού σε συμφωνίες, αποφάσεις ενώσεων επιχειρήσεων ή εναρμονισμένες πρακτικές κατά την έννοια του άρθρου 81 παρ. 1 της συνθήκης, οι οποίες είναι πιθανόν να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ κρατών- μελών κατά την έννοια της διάταξης αυτής, εφαρμόζουν επίσης το άρθρο 81 της συνθήκης, στις εν λόγω συμφωνίες ,αποφάσεις ή εναρμονισμένες πρακτικές....».

6. Επειδή, σύμφωνα με την ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την έννοια του επηρεασμού του εμπορίου των άρθρων 81 και 82 της Συνθήκης (2004/C 101/07): «. Η εκτίμηση με βάση το κριτήριο του επηρεασμού του εμπορίου εξαρτάται από πολλούς παράγοντες, οι οποίοι λαμβανόμενοι μεμονωμένα δεν είναι κατ' ανάγκη καθοριστικοί. Οι παράγοντες αυτοί είναι η φύση της συμφωνίας ή της πρακτικής, η φύση των προϊόντων που καλύπτει η συμφωνία ή πρακτική και η σημασία των ενδιαφερόμενων επιχειρήσεων» (παρ. 28), «Η φύση των προϊόντων που καλύπτονται από τις συμφωνίες ή πρακτικές παρέχει επίσης μια ένδειξη για το εάν το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών δύναται να επηρεαστεί. Όταν η ίδια η φύση των προϊόντων διευκολύνει τις διασυνοριακές συναλλαγές ή τα καθιστά ιδιαίτερα σημαντικά για επιχειρήσεις που επιθυμούν να εγκατασταθούν ή να αναπτύξουν τις δραστηριότητές τους σε άλλα κράτη μέλη, το εφαρμοστέο του κοινοτικού δικαίου προσδιορίζεται ευκολότερα από ό,τι σε περιπτώσεις στις οποίες η ζήτηση για προϊόντα προμηθευτών από άλλα κράτη μέλη είναι, λόγω της φύσης τους, πιο περιορισμένη, ή στις οποίες τα προϊόντα παρουσιάζουν μικρότερο ενδιαφέρον από την άποψη της διασυνοριακής εγκατάστασης ή της επέκτασης της οικονομικής δραστηριότητας που ασκείται μέσω παρόμοιας εγκατάστασης (παρ.30), «Η Επιτροπή θεωρεί ότι οι συμφωνίες δεν δύνανται, καταρχήν, να επηρεάσουν αισθητά το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών εάν πληρούνται σωρευτικά οι ακόλουθες προϋποθέσεις: α) το συνολικό μερίδιο αγοράς των μερών σε οποιαδήποτε σχετική αγορά της Κοινότητας που επηρεάζεται από τη συμφωνία δεν υπερβαίνει το 5 % και β) στην περίπτωση των οριζόντιων συμφωνιών, ο συνολικός Κοινοτικός κύκλος εργασιών που πραγματοποιούν οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις στα σχετικά προϊόντα που καλύπτονται από την συμφωνία δεν υπερβαίνει τα 40 εκατ. ευρώ (παρ.52) και «Οι κάθετες συμφωνίες που καλύπτουν το σύνολο ενός κράτους μέλους δύνανται να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών ιδίως όταν δυσχεραίνουν την είσοδο, με εξαγωγές ή με εγκατάσταση, επιχειρήσεων από άλλα κράτη μέλη στη σχετική εθνική

Αριθμός απόφασης: 666/2011

αγορά (αποτέλεσμα αποκλεισμού). Όταν κάθετες συμφωνίες έχουν παρόμοια αποτελέσματα αποκλεισμού, συμβάλλουν στον κατακερματισμό των αγορών σε εθνική βάση και εμποδίζουν έτσι την οικονομική αλληλοδιείσδυση που επιδιώκεται από τη Συνθήκη (παρ.86) .

7. Επειδή, σύμφωνα με την ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «Κατευθυντήριες γραμμές για την εφαρμογή του άρθρου 81 παράγραφος 3 της συνθήκης» (2004/C 101/08) Η διάκριση μεταξύ των περιορισμών που έχουν ως αντικείμενο και εκείνων που έχουν ως αποτέλεσμα τον περιορισμό του ανταγωνισμού είναι σημαντική. Εφόσον διαπιστωθεί ότι μια συμφωνία έχει ως αντικείμενο τον περιορισμό του ανταγωνισμού, είναι περιττό να ληφθούν υπόψη οι συγκεκριμένες επιπτώσεις της . Αυτό σημαίνει ότι στο πλαίσιο της εφαρμογής του άρθρου 81 παράγραφος 1, δεν χρειάζεται να αποδεικνύονται οι πραγματικές αντιανταγωνιστικές επιπτώσεις, εφόσον η συμφωνία έχει ως αντικείμενο τον περιορισμό του ανταγωνισμού. Το άρθρο 81 παράγραφος 3, εξ άλλου, δεν προβαίνει σε διάκριση μεταξύ συμφωνιών που έχουν ως αντικείμενο και συμφωνιών που έχουν ως αποτέλεσμα τον περιορισμό του ανταγωνισμού, αλλά εφαρμόζεται σε όλες τις συμφωνίες που πληρούν τις τέσσερις προϋποθέσεις που προβλέπονται σ' αυτό (παρ.20), «Συμφωνίες που έχουν ως αντικείμενο τον περιορισμό του ανταγωνισμού είναι εκείνες οι οποίες είναι από τη φύση τους ικανές να περιορίσουν τον ανταγωνισμό. Πρόκειται για περιορισμούς οι οποίοι, ενόψει των στόχων που επιδιώκουν οι κοινοτικοί κανόνες ανταγωνισμού, είναι τόσο πιθανό να επηρεάσουν δυσμενώς τον ανταγωνισμό ώστε δεν είναι ανάγκη, στο πλαίσιο της εφαρμογής του άρθρου 81 παράγραφος 1, να αποδειχθούν οι συγκεκριμένες επιπτώσεις τους στην αγορά. Το τεκμήριο αυτό βασίζεται στο σοβαρό χαρακτήρα του περιορισμού καθώς και στην εμπειρία, από την οποία προκύπτει ότι οι συμφωνίες που έχουν ως αντικείμενο τον περιορισμό του ανταγωνισμού ενδέχεται να έχουν αρνητικές επιπτώσεις στην αγορά και να θέσουν σε κίνδυνο τους στόχους που επιδιώκουν οι κοινοτικοί κανόνες ανταγωνισμού. Οι περιορισμοί του ανταγωνισμού, ως αντικείμενο των εν λόγω

συμφωνιών, όπως ο καθορισμός των τιμών και η κατανομή των αγορών, συνεπάγονται μείωση της παραγωγής και αύξηση των τιμών, πράγμα που οδηγεί σε κακή κατανομή των πόρων, λόγω της μη παραγωγής των προϊόντων και υπηρεσιών που ζητούν οι πελάτες. Οδηγούν επίσης σε μείωση της ευημερίας των καταναλωτών, οι οποίοι υποχρεώνονται να καταβάλλουν υψηλότερες τιμές για τα εν λόγω προϊόντα και υπηρεσίες (παρ.21), « Το άρθρο 81 παράγραφος 3 δεν αποκλείει a priori ορισμένα είδη συμφωνιών από το πεδίο εφαρμογής του. Κατ' αρχήν καλύπτονται από την απαλλαγή όλες οι περιοριστικές συμφωνίες που πληρούν τις τέσσερις προϋποθέσεις του άρθρου 81 παράγραφος 3. Ωστόσο, οι σοβαροί περιορισμοί του ανταγωνισμού δεν ενδέχεται να πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 81 παράγραφος 3. Τέτοιοι περιορισμοί συνήθως απαγορεύονται (μαύρη λίστα) στους κανονισμούς απαλλαγής κατά κατηγορία ή χαρακτηρίζονται ιδιαίτερης σοβαρότητας περιορισμοί στις κατευθυντήριες γραμμές και ανακοινώσεις που εκδίδει η Επιτροπή. Οι συμφωνίες του είδους αυτού, κατά κανόνα δεν πληρούν (τουλάχιστον) τις δύο πρώτες προϋποθέσεις του άρθρου 81 παράγραφος 3. Δεν δημιουργούν αντικειμενικά οικονομικά πλεονεκτήματα (62) ούτε προσπορίζουν οφέλη στους καταναλωτές» (παρ. 46), και «.....Η εξοικονόμηση κόστους που προκύπτει από την απλή άσκηση ισχύος στην αγορά από τα μέρη δεν μπορεί να ληφθεί υπόψη. Για παράδειγμα, όταν οι επιχειρήσεις συμφωνούν τον καθορισμό των τιμών ή την κατανομή αγορών, περιορίζουν την παραγωγή και συνεπώς το σχετικό κόστος. Ο περιορισμός του ανταγωνισμού μπορεί επίσης να οδηγήσει σε μείωση των πωλήσεων και των εξόδων εμπορικής προώθησης. Αυτές οι μειώσεις του κόστους είναι άμεση συνέπεια της μείωσης του όγκου και της αξίας της παραγωγής και δεν έχουν κανένα θετικό για τον ανταγωνισμό αποτέλεσμα στην αγορά. Συγκεκριμένα, δεν οδηγούν στη δημιουργία αξίας με την ολοκλήρωση παραγωγικών στοιχείων και δραστηριοτήτων. Απλώς επιτρέπουν στις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις να αυξήσουν τα κέρδη τους και ως εκ τούτου είναι άνευ αντικειμένου από την άποψη του άρθρου 81 παράγραφος 3 (παρ.49).

Αριθμός απόφασης: 666/2011

8. Επειδή, ο ν. 703/1977 «Περί ελέγχου μονοπωλίων και ολιγοπωλίων και προστασίας του ελευθέρου ανταγωνισμού» (ΦΕΚ 278, Α') ορίζει στο άρθρο 1 ότι: «1. Απαγορεύονται πάσαι αι συμφωνίαι μεταξύ επιχειρήσεων, πάσαι αι αποφάσεις ενώσεων επιχειρήσεων και οιασδήποτε μορφής ενηρμονισμένη πρακτική επιχειρήσεων, αι οποίαι έχουν ως αντικείμενον ή αποτέλεσμα την παρακώλυσιν, τον περιορισμόν ή την νόθευσιν του ανταγωνισμού ιδία δε αι συνιστάμεναι εις: α) τον άμεσον ή έμμεσον καθορισμόν των τιμών αγοράς ή πωλήσεως ή άλλων όρων συναλλαγής. β) τον περιορισμόν ή τον έλεγχον της παραγωγής, της διαθέσεως, της τεχνολογικής αναπτύξεως ή των επενδύσεων. γ) την κατανομήν των αγορών ή των πηγών εφοδιασμού. δ)...» 2. Οι κατά την προηγούμενη παράγραφο απαγορευμένες συμφωνίες και αποφάσεις είναι απόλυτα άκυρες, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στον παρόντα νόμο.3. Εμπίπτουσαι εις την παράγραφον 1 του παρόντος άρθρου συμφωνίαι, αποφάσεις και περιπτώσεις ενηρμονισμένης πρακτικής ή κατηγορίαϊτούτων δύναται να κριθούν δι'αποφάσεως της Επιτροπής Προστασίας του Ανταγωνισμού ως εν όλω ή εν μέρει ισχυραί, εφ' όσον πληρούν αθροιστικώς τας κάτωθι προϋποθέσεις: α) συμβάλλουν, επί ευλόγω συμμετοχή των καταναλωτών εις την προκύπτουσαν ωφέλειαν, εις βελτίωσιν της παραγωγής ή της διανομής των προϊόντων ή εις προώθησιν της τεχνικής ή οικονομικής προόδου, β) δεν επιβάλλουν εις τας οικείας επιχειρήσεις περιορισμούς πέρα των απολύτως αναγκαίων δια την πραγματοποίησιν των ανωτέρω σκοπών και γ) δεν παρέχουν εις τας επιχειρήσεις ταύτας την δυνατότητα καταργήσεως του ανταγωνισμού εις σημαντικόν τμήμα της οικείας αγοράς» και στο άρθρο 9 ότι: «1. Η Επιτροπή Ανταγωνισμού αν, μετά από σχετική έρευνα που διεξάγεται είτε αυτεπαγγέλτως είτε κατόπιν καταγγελίας ή αίτησης του Υπουργού Ανάπτυξης, διαπιστώσει παράβαση της παρ. 1 του άρθρου 1 και των άρθρων 2, 2α και 5 ή των άρθρων 81 και 82 της Συνθήκης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, μπορεί με απόφασή της: α) να υποχρεώσει τις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις ή τις ενώσεις επιχειρήσεων να παύσουν την παράβαση και να παραλείπουν αυτή στο μέλλον, β) να αποδέχεται, εκ μέρο-

Αριθμός απόφασης: 666/2011

υς των ενδιαφερόμενων επιχειρήσεων ή ενώσεων επιχειρήσεων, την ανάληψη δεσμεύσεων, με τις οποίες θα παύει η παράβαση, και να καθιστά τις δεσμεύσεις αυτές υποχρεωτικές για τις επιχειρήσεις, γ) να επιβάλλει μέτρα συμπεριφοράς ή διαρθρωτικού χαρακτήρα, τα οποία πρέπει να είναι αναγκαία και πρόσφορα για την παύση της παράβασης και ανάλογα με το είδος και τη βαρύτητα αυτής. Μέτρα διαρθρωτικού χαρακτήρα επιτρέπεται να επιβάλλονται μόνο στην περίπτωση που είτε δεν υφίστανται εξίσου αποτελεσματικά μέτρα συμπεριφοράς είτε όλα τα εξίσου αποτελεσματικά μέτρα συμπεριφοράς είναι ενδεχομένως οχληρότερα από τα μέτρα διαρθρωτικού χαρακτήρα, δ) να απευθύνει συστάσεις σε περίπτωση παράβασης των άρθρων 1, 2 και 2α, όπως προστίθενται με τον παρόντα νόμο 703/1977 και να απειλήσει πρόστιμο ή χρηματική ποινή ή και τα δύο, σε περίπτωση συνέχισης ή επανάληψης της παράβασης, ε) να θεωρήσει ότι κατέπεσε το πρόστιμο ή η χρηματική ποινή ή και τα δύο, όταν με απόφαση της βεβαιώνεται η συνέχιση ή επανάληψη της παράβασης, στ) να επιβάλλει πρόστιμο στις επιχειρήσεις ή ενώσεις επιχειρήσεων που υπέπεσαν στην παράβαση». (η παρ.1 αντικαταστάθηκε ως άνω με το άρθρ.16 Ν.3373/2005, ΦΕΚ 188 Α'). 2. Το κατά την προηγούμενη παράγραφο επιβαλλόμενο ή απειλούμενο πρόστιμο μπορεί να φτάνει μέχρι ποσοστού δεκαπέντε τοις εκατό (15%) των ακαθάριστων εσόδων της επιχείρησης της τρέχουσας ή της προηγούμενης της παράβασης χρήσης. Για τον καθορισμό του ύψους του προστίμου πρέπει να λαμβάνονται υπόψη η σοβαρότητα και η διάρκεια της παράβασης. Η κατά την προηγούμενη παράγραφο προβλεπόμενη χρηματική ποινή ανέρχεται μέχρι του ποσού των δέκα χιλιάδων (10.000) ευρώ για κάθε ημέρα καθυστέρησης συμμόρφωσης προς την απόφαση και από την ημερομηνία που θα ορίσει η απόφαση. 3...»· περαιτέρω, στο άρθρο 21 του ίδιου νόμου, όπως αντικαταστάθηκε από την παρ.2 του άρθρου 5 του ν.2296/1995 (ΦΕΚ Α' 43) και τροποποιήθηκε με το άρθρο 26 παρ.4 του ν.3373/2005 (ΦΕΚ Α 188/2.8.2005), ορίζεται ότι: «1. Οι προβλεπόμενες στο άρθρο 1 παρ. 1 συμφωνίες, αποφάσεις και περιπτώσεις εναρμονισμένης πρακτικής πρέπει να

Αριθμός απόφασης: 666/2011

γνωστοποιούνται από τις συμπράττουσες επιχειρήσεις ή ενώσεις επιχειρήσεων στην Επιτροπή Ανταγωνισμού μέσα σε τριάντα (30) ημέρες από τη σύναψη, λήψη ή τέλεσή τους. 2. Παράλειψη της γνωστοποίησης συνεπάγεται εις βάρος της καθεμίας των επιχειρήσεων ή ενώσεων επιχειρήσεων, οι οποίες συμπράττουν και παρέλειψαν τη γνωστοποίηση: α) οριστική αδυναμία εφαρμογής του άρθρου 1 παρ. 3, β) επιβολή προστίμου ύψους δεκαπέντε χιλιάδων (15.000) ευρώ, μέχρι δέκα τοις εκατό (10%) των ακαθάριστων εσόδων της επιχείρησης της τρέχουσας ή προηγούμενης της παράβασης χρήσης. 3...4. Η δυνατότητα χορήγησης απαλλαγής κατά το άρθρο 1 παρ. 3 σε συμφωνίες ή εναρμονισμένες πρακτικές της προηγούμενης παραγράφου προϋποθέτει γνωστοποίηση τους στην Επιτροπή Ανταγωνισμού. Ο χρόνος έναρξης της κατ' άρθρο 1 παρ. 3 απόφασης μπορεί να είναι προγενέστερος του χρόνου γνωστοποίησης των συμφωνιών ή εναρμονισμένων πρακτικών αυτών».

9. Επειδή, κατά την έννοια των διατάξεων των άρθρων 1 ν. 703/77 και 81 ΣυνθΕΚ αυτές καλύπτουν όλες τις συμφωνίες που περιορίζουν τον ανταγωνισμό και δεν διαχωρίζουν μεταξύ συμφωνιών που συνάπτονται μεταξύ ανταγωνιστών που δρουν στο ίδιο οικονομικό επίπεδο (οριζόντιες) ή μεταξύ επιχειρήσεων που δρουν σε διαφορετικό οικονομικό επίπεδο (κάθετες), (C-56 & 58/64, Etablissements Consten & Grundig v. Commission παρ.4 (περίληψης) και παρ. 339). Ειδικότερα οι προεκτεθείσες διατάξεις του ανταγωνισμού, τόσο σε κοινοτικό όσο και σε εθνικό επίπεδο έχουν εφαρμογή σε κάθετες συμφωνίες μεταξύ προμηθευτών και διανομέων (μη γνησίων – non genuine agency- αντιπροσώπων στο κοινοτικό δίκαιο), καθ' όσον μόνο αυτοί ενεργούν ως ανεξάρτητοι επιχειρηματίες, δραστηριοποιούμενοι για δικό τους λογαριασμό και αναλαμβάνουν τον επιχειρηματικό κίνδυνο της εμπορικής τους δραστηριότητας, υποβαλλόμενοι σε δαπάνες, όπως αυτές της μεταφοράς και ασφάλισης των προϊόντων, της συμμετοχής τους στις διανομιστικές τους δαπάνες για την προώθηση των προϊόντων του αντιπροσωπευόμενου, των επενδύσεων σε εγκαταστάσεις κ.α.. Οι κάθετες συμπρά-

ξεις, που καλύπτουν το σύνολο ενός κράτους μέλους, δύνανται να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών. Και τούτο διότι από την ίδια τους τη φύση έχουν ως αποτέλεσμα την παγίωση εθνικών στεγανοποιήσεων των αγορών και εμποδίζουν έτσι την οικονομική αλληλοδιείσδυση που επιδιώκεται από τη συνθήκη. Προκειμένου να υπάρξει συμφωνία αρκεί οι εμπλεκόμενες επιχειρήσεις να έχουν εκφράσει την κοινή τους βούληση να συμπεριφερθούν στην αγορά (κοινοτική και εθνική) κατά ορισμένο τρόπο, που περιορίζει ή μπορεί να περιορίσει την ελευθερία τους, καθορίζοντας μεταξύ τους τις γραμμές αμοιβαίας δράσης ή αποχής από συγκεκριμένη δράση στην αγορά (βλ. αποφάσεις ΔΕΚ της 15ης Ιουλίου 1970, υπόθεση C-41/69 *chemie- farma* κατά Επιτροπής, σκέψεις 111-113 της 29ης Οκτωβρίου 1980, υποθέσεις 209/78 έως 21/78 και 218/78, σκέψη 86 και αποφάσεις ΠΕΚ της 24ης Οκτωβρίου 1991, υπόθεση T-1/89, σκέψη 120, της 20ης Μαρτίου 2002, υπόθεση T-9/99, σκέψη 199 και της 27ης Σεπτεμβρίου 2006, υπόθεση T-168/01 σκέψη 76, T-41/91 *Bayer* και Επιτροπής, σκέψεις 67-69, T-208/01 *Volkswagen* κατά Επιτροπής, σκέψεις 30-32). Στα πλαίσια αυτά, σε κάθετες συμφωνίες, συμβατικοί όροι ή πρακτικές, σύμφωνα με τους οποίους ορίζονται στο διανομέα οι τιμές μεταπώλησης (*price-fixing*) (των προϊόντων), θεωρούνται ότι έχουν ως αντικείμενο (*object*) τον περιορισμό του ανταγωνισμού, είναι σοβαρός περιορισμός (*hardcore restriction*), χωρίς να αναζητείται το αποτέλεσμα (*effect*) που προκαλείται στον ανταγωνισμό από τη συγκεκριμένη συμφωνία (βλ. C-243/83, *SA Binon v. SA Agence* par. 44-45, T-67/01, *JCB Service v. Comission*, par. 121). Επίσης, οι συμβατικοί όροι σε κάθετες συμφωνίες, βάσει των οποίων απαγορεύονται στους αγοραστές –διανομείς οι εξαγωγές των προϊόντων του προμηθευτή, θεωρούνται ότι έχουν ως αντικείμενο τον περιορισμό του ανταγωνισμού. Έμμεσου χαρακτήρα μέτρο απαγόρευσης των παθητικών (εξαγωγικών) πωλήσεων συνιστά, μεταξύ άλλων, η πρόβλεψη κυρώσεων κατά του διανομέα σε περίπτωση πραγματοποίησης εξαγωγών (όπως διατύπωση απειλής καταγγελίας της σύμβασης) ή η συμβατική υποχρέωση των διανομέων να ενημερώνουν

Αριθμός απόφασης: 666/2011

τον προμηθευτή-παραγωγό πριν τη πραγματοποίηση εξαγωγών (πχ μέσω internet , απόφαση Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 16-7-2003, COMP/37.975-Yamaha παρ. 107-109, T- 175/95, BASF κατά Ευρωπαϊκής Επιτροπής παρ. 80-88, 109, Tα-77/92 Parker Pen κατά της Ευρωπαϊκής Επιτροπής παρ. 37 και Alison Sones 2004, EC Competition Law , σελ. 631-631). Η πολιτική αυτή του προμηθευτή προσβλέπει στη στεγανοποίηση της εγχώριας Αγοράς (T- 67/04 παρ. 101, 105-108, 2002/190/EK, απόφαση Ευρωπαϊκής Επιτροπής SCB, παρ. 45-46, 107, 144-145, 151, 154, 203/675/EK . απόφαση Ευρωπαϊκής Επιτροπής ,Video Games, Nintendo Distribution , Nitendo-Omega, παρ. 164, 263, 283-284, 331-332)· επίσης και οι συμβατικοί όροι στις ανωτέρω συμβάσεις, βάσει των οποίων απαγορεύονται στο διανομέα οι πωλήσεις των προϊόντων σε ομάδα πελατών , θεωρούνται ιδιαίτερα σοβαροί περιορισμοί του ανταγωνισμού· και τούτο διότι συνιστούν μέσο «καταμερισμού της αγοράς», επηρεάζουν τον ανταγωνισμό με την άμβλυνση του ενδοσηματικού ανταγωνισμού , η οποία είναι πιθανό να διευκολύνει τον διαμερισμό της αγοράς από τον προμηθευτή και να οδηγήσει τελικά στην εφαρμογή διακρίσεων ως προς την τιμή ,τόσο σε επίπεδο χονδρεμπορίου όσο και σε επίπεδο λιανικής πώλησης. (βλ. 97/123/ΕΟΚ , Απόφαση Ευρωπαϊκής Επιτροπής-Moralliance – SystemForen , παρ. 56,60). Σε κάθε περίπτωση οι προαναφερθέντες περιορισμοί συνιστούν εξ αντικειμένου (per se) απαγορευμένους περιορισμούς (hardcore restrictions) του ανταγωνισμού, χωρίς να ερευνάται αν πράγματι επήλθε το αντιανταγωνιστικό αποτέλεσμα στη σχετική αγορά, ενώ για τους υπόλοιπους περιορισμούς απαιτείται η κατάφαση της πραγματική ή δυνητικής τους επίδρασης στη σχετική αγορά.

10. Επειδή, στην προκείμενη περίπτωση, από τα στοιχεία της δικογραφίας προκύπτουν τα εξής: Με το από 17-3-2003 (αριθμ.πρωτ. 1012/26-3-2003) έγγραφό της προς την Επιτροπή Ανταγωνισμού , η εταιρεία με την επωνυμία «ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΑ ΦΛΩΡΑΣ COSMOS - ΜΑΡΙΑ ΦΛΩΡΑ ΕΠΕ» , η οποία δραστηριοποιείται στην αγορά της λιανικής πώλησης ξενόγλωσσου εκπαιδευτικού βιβλίου, κατήγγειλε την εταιρία

Αριθμός απόφασης: 666/2011

«ΑΠΟΛΛΩΝ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΚΙΝΗΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ» (εφεξής ΑΠΟΛΛΩΝ), που δραστηριοποιείται στην αγορά της χονδρικής πώλησης ξενόγλωσσου βιβλίου, για παράβαση των άρθρων 1 και 2 ν. 703/1977. Ειδικότερα, η καταγγέλλουσα προέβαλε ότι η εταιρεία «ΑΠΟΛΛΩΝ Α.Ε.» εκμεταλλεύεται καταχρηστικά τη δεσπόζουσα θέση που κατέχει στην αγορά της διακίνησης ξενόγλωσσου βιβλίου, ειδικά και διακριτικά σε βάρος της με 1) τη διακριτική μείωση προς αυτήν των εκπτώσεων που της χορηγούσε, 2) την παρακώλυση των παράλληλων εισαγωγών σε ξενόγλωσσα βιβλία των οποίων η εταιρεία «ΑΠΟΛΛΩΝ Α.Ε.» έχει αναλάβει την αποκλειστική διακίνηση στην Ελλάδα, 3) τη διακριτική μείωση προς την καταγγέλλουσα του ποσοστού των επιστροφών και τον αυστηρό περιορισμό του χρόνου επιστροφής των βιβλίων, 4) τον περιορισμό στον χρόνο πίστωσης και 5) τον αποκλεισμό εξυπηρέτησης της καταγγέλλουσας από την κεντρική αποθήκη της. Κατά τη διερεύνηση της ανωτέρω καταγγελίας, διεξήχθη έλεγχος στην ως άνω καταγγελλόμενη εταιρεία, αλλά και αυτεπάγγελτος έλεγχος, μεταξύ άλλων, και στην προσφεύγουσα εταιρεία «ΕΥΣΤΑΘΙΑΔΗΣ GROUP Α.Ε.», που και αυτή, έχει ως αντικείμενο, μεταξύ άλλων, τη διανομή και εμπορία ξενόγλωσσων βιβλίων. Ακολούθως, η Επιτροπή Ανταγωνισμού, με την 342/V/2007 προδικαστική της απόφαση, ανέβαλε την έκδοση οριστικής απόφασης και ζήτησε από τη Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού (Γ.Δ.Α.) ο έλεγχος να επεκταθεί και στις εκδοτικές επιχειρήσεις, οι οποίες είχαν συνάψει, με τις ως άνω δύο χονδρεμπορικές επιχειρήσεις (προσφεύγουσα και ΑΠΟΛΛΩΝ), συμβάσεις αποκλειστικής διανομής ξενόγλωσσων βιβλίων. Σε εκτέλεση της ως άνω απόφασης η Γ.Δ.Α. απέστειλε σχετικά ερωτηματολόγια σε οκτώ (8) εταιρείες χονδρικού εμπορίου ξενόγλωσσου εκπαιδευτικού βιβλίου και σε έντεκα (11) εκδοτικούς οίκους (εκ των οποίων τρεις (3) εδρεύουν στην αλλοδαπή). Για την αποστολή του ερωτηματολογίου στους εκδοτικούς οίκους του εξωτερικού ζητήθηκε η συνδρομή των αντίστοιχων αρχών ανταγωνισμού, βάσει του άρθρου 22 του Κανονισμού 1/2003. Στη συνέχεια η Γ.Δ.Α. συνέταξε δύο χωριστές εισηγήσεις, κα-

Αριθμός απόφασης: 666/2011

θώς έκρινε ότι για την ταχύτερη εκδίκαση της υπόθεσης ήταν αναγκαία η έκδοση δύο χωριστών εισηγήσεων. Ειδικότερα συνέταξε την 2343/7-4-2008 εισήγηση επί της καταγγελίας και της αυτεπάγγελτης έρευνας και την 3388/9-10-2008 εισήγηση επί των αποκλειστικών διανομών. Ακολούθως η Επιτροπή Ανταγωνισμού με την 435/V/2009 απόφασή της ανέβαλε την έκδοση απόφασης επί της 2343/7-4-2008 εισηγήσεως σχετικά με την κατάχρηση της δεσπόζουσας θέσης της προσφεύγουσας εταιρείας και της εταιρείας «ΑΠΟΛΛΩΝ». Στη συνέχεια η Επιτροπή Ανταγωνισμού εξέδωσε την 452/V/2009 απόφασή της επί της 2343/7-4-2008 εισηγήσεως και επέβαλε, μεταξύ άλλων κυρώσεων , πρόστιμο 2.166.546,76 ευρώ σε βάρος της προσφεύγουσας εταιρείας για κατάχρηση της δεσπόζουσας θέσης, κατά παράβαση του άρθρου 2 του ν. 703/1977 και του άρθρου 81 παρ. 2 της ΣυνθΕΚ , και πρόστιμο 15.000 ευρώ για παροχή ανακριβών στοιχείων στη ΓΔΑ ,κατά παράβαση του άρθρου 25 παρ.2 του Ν. 703/77, καθώς και πρόστιμο 2.174.374,76 ευρώ σε βάρος της εταιρείας «ΑΠΟΛΛΩΝ» για παράβαση του άρθρου 2 του ν. 703/1977 και του άρθρου 81 παρ. 2 της ΣυνθΕΚ . Από τους ελέγχους που διενεργήθηκαν και αναφέρονται στην 3388/9-10-2008 εισήγηση, τα από 16-12-2008 , 16-4-2009 και 10-3-2009 υπομνήματα της προσφεύγουσας , την ακροαματική διαδικασία που έλαβε χώρα στην Ολομέλεια της καθ' ης Επιτροπής Ανταγωνισμού (οκτώ (8) συνεδριάσεις το χρονικό διάστημα από 12-3-2009 έως 10-4-2009) επί των συμβάσεων αποκλειστικών διανομών της προσφεύγουσας και της εταιρείας «ΑΠΟΛΛΩΝ» προέκυψε, ειδικά για την προσφεύγουσα, ότι αυτή ιδρύθηκε το 1990, με αντικείμενο τη διανομή, εμπορία και έκδοση ελληνικών και ξενόγλωσσων βιβλίων, σχολικών, λογοτεχνικών και τουριστικών· ότι ο συνολικός κύκλος εργασιών της για τα έτη 2001-2007 ανήλθε σε 19.558.484,34 , 21.103.074,61, 22.945.923,24, 26.432.364,34, 28.673.565, 29.788.274 και 29.861.197,3 ευρώ αντιστοίχως και ότι , κατά την πενταετία 2002-2006, οι πωλήσεις ξενόγλωσσου εκπαιδευτικού βιβλίου , κάλυψαν, κατά μέσο όρο, ποσοστό (...) % επί του συνολικού κύκλου εργασιών της προσφεύγουσας

Αριθμός απόφασης: 666/2011

(μη περιλαμβανομένων των λεξικών), ενώ, κατ' εκτίμηση της ίδιας της προσφεύγουσας, το μερίδιο που κατείχε στην αγορά χονδρεμπορίας, με βάση πωληθείσες ποσότητες, για την περίοδο 2002-2004, κυμάνθηκε από 15% έως 25%, ενώ για το έτος 2004, το μερίδιό της και αυτά των βασικών ανταγωνιστών της, ανερχόταν σε 84%. ότι η προσφεύγουσα είχε αναλάβει την αποκλειστική διανομή σε Ελλάδα και Κύπρο των βιβλίων δύο αλλοδαπών εκδοτικών οίκων (για εκμάθηση της αγγλικής γλώσσας), των εκδόσεων του οίκου Oxford University Press από το 2004 έως και 31-3-2008, με έκπτωση (...) % στα βιβλία που εκδίδονται για της Ελλάδα και (...) % για τα υπόλοιπα βιβλία, επί των συνιστώμενων λιανικών τιμών, και των εκδόσεων της εταιρείας BURLINGTON BV (ή BBV) για τα έτη 2000-2007, με έκπτωση επί της λιανικής τιμής που (...). Ειδικότερα η αλλοδαπή εταιρεία BURLINGTON BV έχει έδρα την Ολλανδία, εκδίδει βιβλία εκμάθησης αγγλικής γλώσσας, είναι εξ ολοκλήρου θυγατρική της Merrylee Holdings B.V., έχει συνάψει σύμβαση αποκλειστικής διανομής με την προσφεύγουσα από 19-4-2000 έως και το 2007, οι πωλήσεις της στην Ελλάδα σε βιβλία εκμάθησης αγγλικής γλώσσας για τα έτη 2003-2006 ήσαν (σε εκ. ευρώ) (...), (...), (...) και (...) αντιστοίχως, κατά δε την εκτίμηση της ίδιας, το μερίδιο αυτής, στα ξενόγλωσσα εκπαιδευτικά βιβλία, στην Ελληνική αγορά κατά τα ίδια ως άνω έτη, ανερχόταν σε (...)%, (...)%, (...) % και (...) % αντιστοίχως· σε σχετικά ερωτήματα της Γ.Δ.Α απάντησε ότι εκδίδει βιβλία, με συγκεκριμένες προδιαγραφές, για την Ελλάδα, Ισπανία και Ιταλία, ότι τα βιβλία που πωλούνται στην Ελλάδα δεν πωλούνται στις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες, ότι τα βιβλία που διαθέτει διαφέρουν ανάλογα με την χώρα που προορίζονται, καθώς υπάρχουν διαφοροποιήσεις στα προγράμματα σπουδών και συνεπώς διαφορετικές απαιτήσεις σε κάθε χώρα, ότι στις χώρες που διατίθενται τα βιβλία της το αρμόδιο Υπουργείο Παιδείας θέτει συγκεκριμένα κριτήρια που πρέπει να πληρούν τα ξενόγλωσσα βιβλία για να μπορούν να χρησιμοποιηθούν, οι υποψήφιοι υποβάλλονται σε διαφορετικό σύστημα εξετάσεων, το αντικείμενο διδασκαλίας διαφοροποιείται μεταξύ των χωρών, με αποτέλεσ-

Αριθμός απόφασης: 666/2011

μα η ποσότητα και το είδος του απαιτούμενου εκπαιδευτικού υλικού να διαφέρει από εβδομάδα σε εβδομάδα και οι διαφοροποιήσεις στην τοπική γλώσσα κάθε χώρας, σε συνδυασμό με τις εναλλακτικές μητρικές γλώσσες, οδηγούν σε νέα γλωσσικά φαινόμενα, ενώ η μετάφραση των γραμματικών φαινομένων και του νέου λεξιλογίου συχνά χρειάζεται να παρουσιάζονται στη μητρική γλώσσα και ότι δεν έχει αρνηθεί την προμήθεια των βιβλίων της ούτε σε χονδρέμπορο ούτε σε βιβλιοπωλείο. Στη αρχική σύμβαση αποκλειστικής διανομής από 19-4-2000 που συνήψε η προσφεύγουσα με την αλλοδαπή εταιρεία BURLINGTON BV και έκτοτε με επιστολές του οίκου BURLINGTON BV , που έγιναν αποδεκτές από την προσφεύγουσα, ανανεωθείσα από 20-12-2001 για ένα έτος, από 20-12-2002 για δύο έτη , από 20-12-2004 για δύο έτη και από 8-1-2007 για ένα έτος, αναφέρονται, μεταξύ άλλων: «Γεωγραφική περιοχή εννοούνται οι χώρες της Ελλάδος και Κύπρου», «Λιανική τιμή εννοείται η τιμή χωρίς Φ.Π.Α. σε τοπικό νόμισμα , την οποία θέτει η BBV από μόνη της, την οποία πρέπει να πληρώσει ο τελικός καταναλωτής για κάθε μία από τις εκδόσεις της». «Έκπτωση εννοείται η έκπτωση που δίνεται στην EG (προσφεύγουσα) από τη λιανική τιμή» (όρος 1.1), «Η BBV θα θέτει από καιρόν εις καιρό την λιανική τιμή σε τοπικό νόμισμα καθεμίας από τις εκδόσεις BB στη γεωγραφική περιοχή. Η EG (προσφεύγουσα) θα πληροφορείται εγγράφως σε αλλαγές τιμών πριν την ημερομηνία αλλαγής τους» (όρος 4.1), «Η EG (προσφεύγουσα) μπορεί να θεωρείται ο εξουσιοδοτημένος διανομέας των εκδόσεων BB για τη γεωγραφική περιοχή αλλά δεν μπορεί να ενεργεί ως αντιπρόσωπος με οποιαδήποτε άλλη έννοια ή να μπορεί να δεσμεύει και να υπογράφει συμφωνητικά συμβόλαια για λογαριασμό της» (όρος 2.4), «Η EG (προσφεύγουσα) δεν μπορεί χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια της BBV να πουλήσει εκδόσεις BB εκτός γεωγραφικής περιοχής» (όρος 2.5), «...Η ευθύνη για οποιαδήποτε απώλεια ή ζημία στο απόθεμα της BBV θα μεταβιβασθεί στην EG (προσφεύγουσα) ,εφόσον η EG (προσφεύγουσα) αποδεχτεί τα εμπορεύματα κατά την είσοδό τους στη γεωγραφική περιοχή. Η EG (προσφεύγουσα) θα είναι επίσης υπεύθυνη για ό-

λες τις μετέπειτα χρεώσεις , καθώς και για τη μεταφορά των εμπορευμάτων στην αποθήκη της» (όρος 3.2), «η EG (προσφεύγουσα) θα αποθηκεύει το απόθεμα της BBV σε καθαρή και ξηρή κατάσταση και είναι υποχρεωμένη να το ασφαλίσει για την τιμολογιακή του αξία κατά πυρκαγιάς, πλημμύρας ή κλοπής. Όλα τα έξοδα αυτά θα βαρύνουν την EG (προσφεύγουσα). Η EG (προσφεύγουσα) αναλαμβάνει την πλήρη ευθύνη για καταστροφή του αποθέματος από ακατάλληλη αποθήκευση ή διακίνηση. Ακατάλληλο απόθεμα θεωρείται το απόθεμα , το οποίο δεν μπορεί να πουληθεί εξαιτίας της κακής κατάστασης, στην οποία βρίσκεται , στη λιανική τιμή» (όρος 3.4), «Όλο το κόστος που αφορά στην αποθήκευση και διανομή των εκδόσεων BB στη γεωγραφική περιοχή όπως αποθήκευση , συσκευασία , ασφάλιση και άλλα θα βαρύνουν αποκλειστικά στην EG (προσφεύγουσα)» (3.7). Η Επιτροπή Ανταγωνισμού, με βάση τους όρους της σύμβασης αποκλειστικής διανομής έκρινε ότι η σχέση της προσφεύγουσας με την αλλοδαπή εταιρεία BURLINGTON BV (ή BBV) δεν ήταν σχέση εμπορικής αντιπροσωπείας , αλλά σύμβαση διανομής μεταξύ ανεξάρτητων επιχειρήσεων , στην οποία η προσφεύγουσα δεν μπορούσε να υπογράψει συμβάσεις στο όνομα της BURLINGTON BV αλλά μόνο για ίδιο λογαριασμό, ενώ αναλάμβανε όλους τους οικονομικούς κινδύνους που προέκυπταν από την άσκηση της δραστηριότητας της διανομής των ξενόγλωσσων βιβλίων και ότι οι κάθετες συμφωνίες της προσφεύγουσας με την εταιρεία BURLINGTON BV ήταν αποτέλεσμα διασυνοριακής συναλλαγής, καταλάμβαναν το σύνολο της ελληνικής επικράτειας (εθνική αγορά) , στην οποία αγορά το μερίδιο της BURLINGTON BV υπερέβαινε το 5% , και ότι επομένως συνέτρεχε παράβαση των άρθρων 1 του ν. 703/1977 και 81 της ΣυνθΕΚ. Ειδικότερα , με βάση το ως άνω περιεχόμενο της σύμβασης αλλά και τις καταθέσεις της μάρτυρος της προσφεύγουσας (...) , η οποία κατέθεσε ότι η τιμή του εκδότη αποτελούσε ενδεικτική τιμή «μπούσουλα» , σε σχετική ερώτηση αν τα βιβλιοπωλεία πούλησαν σε υψηλότερη από αυτή την τιμή, κατέθεσε ότι «ναι, στο παρελθόν υπήρχε όχι μόνο μια περίπτωση, υπήρχε στη Ρόδο ο ανταγωνισμός τους επέτρεπε , λό-

Αριθμός απόφασης: 666/2011

γω των υψηλών μεταφορικών να βάλουν και κάτι επιπλέον στην τιμή» και σε σχετική ερώτηση αν ο βιβλιοπώλης πουλούσε σε μικρότερη τιμή από αυτήν που όριζε ο εκδότης, κατέθεσε ότι «...θα δείτε ότι υπάρχουν εκπτώσεις της τάξεως των πέντε ,δέκα ,δεκαπέντε τοις εκατό ,μπορεί να πουληθεί και σε φθηνότερη τιμή, είναι σπάνιο, μπορεί να πουληθεί και σε ακριβότερη τιμή, είχαμε στο παρελθόν τέτοιες περιπτώσεις...» της μάρτυρος, του εκδοτικού τμήματος της BURLINGTON BV, (...), η οποία κατέθεσε «...απ' ότι ξέρω οι Έλληνες εκδότες είναι αναγκασμένοι να δώσουν λιανικές τιμές...» και ότι «πολιτική της εταιρίας τους ήταν η προώθηση των βιβλίων τους σε Ιταλία, Ισπανία και Ελλάδα από την ίδια την εταιρία, με σκοπό να προστατέψουν τη φήμη τους» η Επιτροπή Ανταγωνισμού κατέληξε στο συμπέρασμα: α) ότι η εταιρεία BURLINGTON BV προέβαινε σε καθορισμό τιμών, καθορίζοντας τη λιανική τιμή πώλησης του βιβλίου της στην Ελλάδα, η επιβολή λιανικών τιμών λειτούργησε και στην πράξη, αφού μέσω των εκπτώσεων που έδινε στην προσφεύγουσα, την καθιστούσε υπεύθυνη για τον τρόπο που θα διαχειριζόταν περαιτέρω την πολιτική των εκπτώσεων, ώστε η τελική τιμή που θα αγοράζει ο καταναλωτής να μην υπερβαίνει την τιμή που καθόριζε ο εκδότης· ότι έτσι στερούσε από την προσφεύγουσα τη δυνατότητα να διαμορφώνει, αντιανταγωνιστικά, τις τιμές των βιβλίων της εντός της σχετικής αγοράς σε σχέση με τις τιμές που διαμορφώνει η ίδια η BURLINGTON BV ή οι διανομείς –εισαγωγείς της σε άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Κοινότητας ,όσο και τη δυνατότητα του συγκεκριμένου εισαγωγέα να ανταγωνίζεται από απόψεως τιμών , είτε τους ημεδαπούς εκδότες ξενόγλωσσων βιβλίων, είτε και τους υπόλοιπους εισαγωγείς ξενόγλωσσων βιβλίων· ότι με αυτόν τον τρόπο καταργείτο κάθε δυνατότητα ανταγωνισμού τιμών σε επίπεδο εισαγωγής και διανομής των βιβλίων του εκδοτικού οίκου BURLINGTON BV εντός της γεωγραφικής αγοράς· ότι ο καθορισμός τιμών μεταπώλησης θεωρείται ιδιαίτερα σοβαρός περιορισμός (hardcore restriction) που περιγράφεται στο άρθρο 4 στοιχ. α' του Κανονισμού 2790/1999 , με την έννοια ότι αποτελεί per se παράβαση του δικαίου του ανταγωνισμού, ήτοι δεν ερευνάται ιδιαίτερα

ίτερα το αντιανταγωνιστικό αποτέλεσμα στη σχετική αγορά, διότι αυτό θεωρείται δεδομένο και συμπαρασύρει όλη τη συμφωνία εκτός ομαδικής απαλλαγής και β) ότι η BURLINGTON BV είχε κατανείμει τις αγορές μεταξύ των κρατών Ελλάδας, Ισπανίας και Ιταλίας, απαγορεύοντας στην προσφεύγουσα να ενεργεί στην ενιαία αυτή αγορά της Κοινότητας ενεργητικές και παθητικές εξαγωγικές πωλήσεις, χωρίς την έγκρισή της, δημιουργώντας, με τον κατακερματισμό της ενιαίας αυτής αγοράς, αντιανταγωνιστικό αποτέλεσμα, γεγονός το οποίο δεν αναιρείτο από το ότι αυτή είχε εγκρίνει, υπό προϋποθέσεις, τις παθητικές πωλήσεις σε μεμονωμένες περιπτώσεις (όπως σε Βιετνάμ και Κύπρο), ότι η απαγόρευση των παθητικών πωλήσεων συνιστά απαγορευμένο περιορισμό (hardcore restriction) του ανταγωνισμού, που συμπαρασύρει όλη τη συμφωνία εκτός ομαδικής απαλλαγής (άρθρο 2 σε συνδυασμό με άρθρο 4 στοιχ. β' του Κανονισμού 2790/1999), δεν κρίθηκε δε από την Ε.Α. πειστικός ο ισχυρισμός της BURLINGTON BV ότι στα παραπάνω κράτη μέλη κυκλοφορούσε η ίδια μόνο εθνικούς τίτλους, με συνέπεια να μην υπάρχει ζήτηση αυτών σε άλλο κράτος μέλος, καθ' όσον κατά την άποψη της Ε.Α., από τη συγκριτική εξέταση των προσκομισθέντων σε αυτήν αντιτύπων, προέκυψε ότι οι τίτλοι της BURLINGTON BV, οι προοριζόμενοι για την ελληνική αγορά, μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν στην Ισπανική και ως κάποιιο βαθμό και στην ιταλική αγορά. Περαιτέρω, η αλλοδαπή εταιρεία OXFORD UNIVERSITY PRESS (OUP), η οποία αποτελεί τμήμα του Πανεπιστημίου της Οξφόρδης του Ηνωμένου Βασιλείου, διακινούσε τα βιβλία εκμάθησης της αγγλικής γλώσσας που εξέδιδε, αποκλειστικά μέσω της προσφεύγουσας, με σύμβαση, από την 1-4-2004 έως 31-3-2007, με συμφωνία ανανέωσής της για ένα ακόμη έτος (δηλαδή μέχρι 31-3-2008), ενώ πριν τον Απρίλιο του 2004 πωλούσε τα βιβλία της με βάση τις παραγγελίες των πελατών της (συμπεριλαμβανομένων των διανομέων), με έκπτωση της τάξεως του (...)% , οι οποίοι στη συνέχεια τα μεταπωλούσαν στους καταναλωτές· από τον Απρίλιο 2004 η OXFORD UNIVERSITY PRESS ικανοποιούσε τη ζήτηση των βιβλίων της, το (...)% των τίτλων των οποίων είχαν εκδοθεί αποκλε-

Αριθμός απόφασης: 666/2011

ιστικά για την ελληνική αγορά , μέσω του αποκλειστικού διανομέα που ήταν η προσφεύγουσα και σε συμφωνημένες τιμές, η οποία προσφεύγουσα στη συνέχεια τα μεταπωλούσε σε τιμές που έθετε η ίδια· η αλλοδαπή αυτή εταιρεία κατέχει μερίδιο της ελληνικής αγοράς, από το 2003 σε ξενόγλωσσα βιβλία, της τάξεως του (...) % προς φροντιστήρια ξένων γλωσσών και χαμηλότερο προς δημόσια σχολεία, διαφοροποιεί τα βιβλία και τα προϊόντα που προσφέρει σε διαφορετικές χώρες, προς συμμόρφωση στις κρατικές επιταγές των σχετικών φορέων, ως προς δε τις τιμές των διεθνών βιβλίων της προς διανομείς, δήλωσε στην Ε.Α. ότι ορισμένοι διανομείς έχουν τη δυνατότητα να λαμβάνουν υψηλότερες εκπτώσεις λόγω της αγοραστικής τους δύναμης των αποτελεσματικών τεχνικών μάρκετινγκ που εφαρμόζουν κτλ. . Στη σύμβαση αποκλειστικής διανομής που συνήψε η προσφεύγουσα με την αλλοδαπή εταιρεία OXFORD UNIVERSITY PRESS αναφέρονται, μεταξύ άλλων τα εξής: «Ο διανομέας θα ενεργεί ως ανεξάρτητος διανομέας αγοράζοντας βιβλία από την OXFORD και μεταπωλώντας τα στο δικό του όνομα , για ίδιο λογαριασμό και με δικό του κίνδυνο. Αναφορικά με τα βιβλία , ο διανομέας δεν μπορεί να ενεργεί στο όνομα και για λογαριασμό OXFORD και δεν μπορεί να θεωρηθεί εκπρόσωπος ή αντιπρόσωπος» (όρος 2.3), «Ο κίνδυνος της απώλειας ή της ζημίας οιοδήποτε εκ των βιβλίων μεθίσταται στον διανομέα από τη στιγμή της παράδοσης στο φορτωτή του διανομέα στο Ηνωμένο Βασίλειο. Κατά τη διάρκεια της περιόδου που τα βιβλία παραμένουν (ευρίσκονται) στην κατοχή του διανομέα αλλά δεν έχουν εξοφληθεί , ο διανομέας θα αποθηκεύσει τα βιβλία ....θα τα ασφαλίσει για ολόκληρη την αξία τους κατά πάντων των σχετικών κινδύνων....» (όρος 4.8) και «Τίποτα σε αυτή τη συμφωνία δεν θα δημιουργεί ή θα θεωρείται ότι δημιουργεί εργασιακή σχέση μεταξύ των μερών» (όρος 15.3). Η Επιτροπή Ανταγωνισμού, με βάση τους όρους της σύμβασης αποκλειστικής διανομής έκρινε ότι η σχέση της προσφεύγουσας με την αλλοδαπή εταιρεία OXFORD δεν ήταν σχέση εμπορικής αντιπροσωπείας , αλλά σύμβαση διανομής μεταξύ ανεξάρτητων επιχειρήσεων , στην οποία η προσφεύγουσα δεν μπορούσε να υπογράψει

Αριθμός απόφασης: 666/2011

συμβάσεις στο όνομα της OXFORD αλλά μόνο για ίδιο λογαριασμό, ενώ αναλάμβανε όλους τους οικονομικούς κινδύνους που προέκυπταν από την άσκηση της δραστηριότητας της διανομής των ξενόγλωσσων βιβλίων και ότι οι κάθετες συμφωνίες της προσφεύγουσας με την εταιρεία OXFORD ήταν αποτέλεσμα διασυνοριακής συναλλαγής, καταλάμβαναν το σύνολο της ελληνικής επικράτειας (εθνική αγορά) , στην οποία αγορά το μερίδιο της OXFORD υπερέβαινε το 5% , και ότι επομένως είναι δυνατή , εφόσον συντρέχουν οι σχετικές προϋποθέσεις ,η εφαρμογή των άρθρων 1 του ν. 703/1977 και 81 της ΣυνθΕΚ. Κατόπιν όλων των ανωτέρω στα πλαίσια διερεύνησης του εάν επήλθε ή όχι σωρευτικό αποτέλεσμα εξαιτίας των ως άνω παράλληλων δικτύων κάθετων συμφωνιών αποκλειστικής διανομής αλλά και των συμφωνιών αποκλειστικής διανομής της εταιρείας «ΑΠΟΛΛΩΝ» με τον αλλοδαπό εκδοτικό οίκο «HILLSIDE PRESS» για τα έτη 2005 και 2006, με τον εκδοτικό οίκο Ι. ΜΠΟΥΚΟΥΒΑΛΑ από το 2001 έως το 2007 και με το αλλοδαπό εκδοτικό οίκο «Pearson Education Limited» από το 2003 έως και το 2006, η Ε.Α. έλαβε υπόψη της τα ακόλουθα: 1) τα μερίδια αγοράς των εμπλεκομένων εκδοτικών οίκων , κατά το χρονικό διάστημα 2006-2007 α) «HILLSIDE PRESS» (...)% , β) PEARSON (...)% , γ) BURLINGTON (...)% δ) OXFORD (...)% , 2) τα μερίδια αγοράς της εταιρείας «ΑΠΟΛΛΩΝ» και της προσφεύγουσας κατά τη χρονική περίοδο 2002- 2006 ,στη σχετική αγορά χονδρεμπορίου ξενόγλωσσων βιβλίων που κυμαίνονται για μεν την πρώτη μεταξύ 36-42% , για δε τη δεύτερη μεταξύ 27-34% , σε συνδυασμό με το γεγονός ότι στους εν λόγω διανομείς είχε ανατεθεί (ακόμη και κατά τη διάρκεια του 2007) αποκλειστικά η διάθεση σημάτων που προσέγγιζαν περίπου το 45% (πολλαπλή αποκλειστική αντιπροσωπεία)· συγκεκριμένα η προσφεύγουσα , έχοντας αναλάβει την αποκλειστική διανομή δύο σημαντικών σημάτων , BURLINGTON και OXFORD, της μεν πρώτης μετά το έτος 2000 και της δεύτερης από το έτος 2004 και εφεξής, στεγανοποίησε μερίδιο της αγοράς , που προσέγγιζε το 23% αθροιστικά , ενώ αντίστοιχα η εταιρεία «ΑΠΟΛΛΩΝ» είχε αναλάβει την αποκλειστική διανομή του εκδοτικού οίκου

Αριθμός απόφασης: 666/2011

PEARSON με μερίδιο αγορά περίπου (...)% και του εκδοτικού οίκου HILLSIDE PRESS (τουλάχιστον μέχρι το έτος 2006) με μερίδιο αγοράς (...)% , με αποτέλεσμα τη στεγανοποίηση συνολικού μεριδίου αγοράς που προσεγγίζει το 21%. 3) το γεγονός ότι οι ανωτέρω δύο χονδρέμποροι – διανομείς διέθεταν πολύ οργανωμένο και ευρύ δίκτυο διανομής, όπως άλλωστε προκύπτει και από τους σχετικούς όρους των οικείων συμβάσεων αποκλειστικής διανομής, στις οποίες μάλιστα περιέχονται υποχρεώσεις μη ανταγωνισμού, όπως στα άρθρα 2.7 και 11.2 της εταιρείας «BURLINGTON BV» και στα άρθρα 4.1 και 4.3 της εταιρείας «PEARSON», και συγκεκριμένα δεν επιτρεπόταν στους διανομείς (προσφεύγουσα και ΑΠΟΛΛΩΝ) να δραστηριοποιούνται στην πώληση ξενόγλωσσων βιβλίων άλλων εκδοτικών οίκων, με συνέπεια να επιτείνεται η ύπαρξη φραγμών εισόδου άλλων προμηθευτών στη σχετική αγορά και ιδίως αλλοδαπών εκδοτικών οίκων. 4) επίσης ότι ,όπως από τα στοιχεία της υπόθεσης προέκυψε, τα μερίδια αγοράς των εμπλεκόμενων εκδοτικών οίκων παρέμειναν σταθερά, χωρίς σοβαρές ανακατατάξεις, κατά τη χρονική περίοδο 2002-2006 και 5) το γεγονός ότι στην αγορά χονδρικής πώλησης , κατά τον κρίσιμο χρόνο, εισήλθε μόνο ένας χονδρέμπορος , ο εκδότης «(...)», όπως κατέθεσε στην ακροαματική διαδικασία (27-3-2009), η μάρτυρας (...). Με βάση τα ανωτέρω δεδομένα η Επιτροπή Ανταγωνισμού κατέληξε στο συμπέρασμα ότι στην παρούσα περίπτωση συντρέχει σωρευτικό αποτέλεσμα (cumulative effect), το οποίο επιφέρει αντανταγωνιστικά αποτελέσματα , κυρίως με δημιουργία φραγμών εισόδου στην αγορά του χονδρεμπορίου , κατά παράβαση των άρθρων 1 παρ. 1 του ν. 703/1977 και του άρθρου 81 παρ. 1 της ΣυνθΕΚ· στη συνέχεια η Επιτροπή Ανταγωνισμού έκρινε ότι λόγω του μικρού ποσοστού ((...)% που κατείχε ο εκδοτικός οίκος HILLSIDE στην εν λόγω αγορά (2006) , οι συμφωνίες που είχε υπογράψει με την εταιρεία «ΑΠΟΛΛΩΝ» , αν και προσμετρώνται στο σχηματισμό του σωρευτικού αποτελέσματος στη σχετική αγορά , εν τούτοις αυτές εμπίπτουν στον κανόνα για τις συμφωνίες ήσσονος σημασίας (de minimis), με συνέπεια να μην εφαρμόζονται ως προς αυτές τα άρθρα 81

Αριθμός απόφασης: 666/2011

παρ. 1 της ΣυνθΕΚ, 1 παρ.1 του ν. 703/1977 και ο Κανονισμός 2790/1999. Και τούτο διότι η συμμετοχή μιας συμφωνίας περιοριστικής του ανταγωνισμού στο σχηματισμό σωρευτικού αποτελέσματος λειτουργεί ανεξάρτητα από την υπαγωγή της ή μη στον κανόνα του άρθρου 81 παρ. 1 της ΣυνθΕΚ ή στην εξαίρεση της παρ. 3 του ίδιου άρθρου, αρκεί όμοιοι ή παρόμοιοι περιορισμοί, που έχουν ως αποτέλεσμα τη στεγανοποίηση της αγοράς να επιχειρούνται από πολλούς ή από τους «ηγέτες» παίκτες της αγοράς (Val. Korah and Denis O' Sullivan, ο.ρ σ. 247). Στην προκειμένη περίπτωση η καθ' ης Ε.Α. έκρινε ότι ηγετικό ρόλο στο σχηματισμό του σωρευτικού αποτελέσματος διαδραμάτισαν εξίσου οι εκδοτικοί οίκοι BURLINGTON BV, PEARSON και OXFORD, οι οποίοι από μόνοι τους υπερβαίνουν το ανεκτό από την Ευρωπαϊκή Ένωση όριο του 30% στεγανοποιώντας αθροιστικά ποσοστό 37% της σχετικής αγοράς· ακολούθως η ίδια Επιτροπή έκρινε ότι δεν συντρέχει δυνατότητα χορήγησης ατομικής απαλλαγής, κατ' εφαρμογή του άρθρου 1 παρ. 3 του ν. 703/1977, εκτός των άλλων, και της ανανεωτικής συμφωνίας (σύμβασης) της προσφεύγουσας με την από 8-1-2007 επιστολή του εκδοτικού οίκου BURLINGTON BV, διότι η σύμβαση αυτή δεν γνωστοποιήθηκε σε αυτήν. Παράλληλα η καθ' ης Ε.Α. έκρινε ότι η συμφωνία (σύμβαση) της προσφεύγουσας με τον εκδοτικό οίκο BURLINGTON BV, περιέχουσα περιορισμούς ιδιαίτερης σοβαρότητας (hardcore restrictions) (όπως καθορισμό τιμών και απαγόρευση παθητικών πωλήσεων) και αποκλειόμενη ούτω του ευεργετήματος της ομαδικής απαλλαγής του άρθρου 81 παρ. 3 της ΣυνθΕΚ δεν τυγχάνει ούτε της ατομικής απαλλαγής του ίδιου άρθρου διότι, πρωτίστως, λόγω των συγκεκριμένων περιορισμών δεν πληρούνται οι δύο πρώτες προϋποθέσεις που απαιτεί το άρθρο 81 παρ. 3 της ΣυνθΕΚ για τη χορήγηση ατομικής απαλλαγής, παρότι δέχθηκε ότι βελτιώθηκε το δίκτυο διανομής της προσφεύγουσας, με αποτέλεσμα την ταχεία και άμεση παράδοση των βιβλίων, έστω και αν, κατ' αυτήν, τούτο δεν ήταν αποτέλεσμα μόνο των αποκλειστικών συνεργασιών και παρότι παρατηρήθηκε ότι οι τιμές των ξενόγλωσσων αγγλικών βιβλίων κυμάνθηκαν στο ίδιο ή κατά τι μικρότερο ύψος

Αριθμός απόφασης: 666/2011

από τις τιμές των ίδιων βιβλίων που δεν προέρχονταν από τις αποκλειστικότητες, καθ' όσον βάρυνε περισσότερο, στην άποψή της, η γενική θεώρηση ότι τέτοιοι περιορισμοί οδηγούν σε μείωση της ευημερίας των καταναλωτών, οι οποίοι υποχρεώνονται να καταβάλλουν υψηλότερες τιμές για την αγορά προϊόντων ή υπηρεσιών (βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές της ΕΕ για την εφαρμογή του άρθρου 81 παρ. 3 ΣυνθΕΚ ό.π.παρ.21). Ούτε άλλωστε πληρούνται και οι υπόλοιπες δύο προϋποθέσεις του άρθρου 81 παρ. 3 της ΣυνθΕΚ καθ' όσον, κατά την Ε.Α., η αποτελεσματικότητα της συμφωνίας αυτής δεν επήλθε, με αντικειμενικά κριτήρια, λόγω των περιορισμών που περιείχε, η δε οικονομία κλίμακος και φάσματος, λόγω των κεντρικών φορτώσεων και η ανάληψη πιστωτικού κινδύνου εκ μέρους των διανομέων, είναι άνευ αντικειμένου από την άποψη του άρθρου 81 παρ. 3 της ΣυνθΕΚ, γιατί η εξοικονόμηση του κόστους που προκύπτει από την απλή άσκηση ισχύος στην αγορά δεν μπορεί να ληφθεί υπόψη ιδιαιτέρως σε συμφωνίες που περιέχουν καθορισμό τιμών ή κατανομή αγορών, δεδομένου ότι, στην περίπτωση αυτή, η συμπίεση του κόστους επιτρέπει στις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις να αυξήσουν τα κέρδη τους, άλλωστε η προσφεύγουσα δεν προσκόμισε επαρκή στοιχεία για να αποδείξει τη συνδρομή της συγκεκριμένης τρίτης προϋποθέσεως, ήτοι ότι οι συγκεκριμένοι περιορισμοί ήσαν απαραίτητοι για την επίτευξη της επικαλούμενης βελτίωσης της παραγωγής· ως προς δε την τέταρτη προϋπόθεση του άρθρου 81 παρ. 3 της ΣυνθΕΚ, σχετικά με το αν η συμφωνία παρέχει ή όχι στις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις τη δυνατότητα καταργήσεως του ανταγωνισμού επί σημαντικού τμήματος της σχετικής αγοράς, η Ε.Α. δέχθηκε ότι δεν πληρούται η εν λόγω προϋπόθεση λόγω της στεγανοποίησεως της αγοράς και των φραγμών εισόδου που έχουν ήδη διαπιστωθεί στη χονδρική αγορά ξενόγλωσσου αγγλικού βιβλίου. Για τους ίδιους λόγους η Ε.Α. δέχθηκε ότι δεν μπορεί να τύχει απαλλαγής και η συμφωνία της προσφεύγουσας με τον εκδοτικό οίκο OXFORD, ήτοι διότι δεν συνέτρεχαν σωρευτικά οι προϋποθέσεις του άρθρου 81 παρ. 3 της ΣυνθΕΚ. Εν κατακλείδι, η Ε.Α. κατέληξε στο συμπέρασμα αφενός μεν ότι η επέκταση του δικ-

Αριθμός απόφασης: 666/2011

τύου διανομής δεν προέκυψε ως αποτέλεσμα μόνο της αποκλειστικής συνεργασίας της προσφεύγουσας με τους αλλοδαπούς εκδοτικούς οίκους καθώς και ότι αυτό δεν αξιοποιήθηκε ταυτόχρονα για τη διανομή και βιβλίων άλλων εκδοτικών οίκων, με τους οποίους αυτή συγχρόνως συνεργαζόταν, αφετέρου ότι από την ακροαματική διαδικασία, δεν αποδείχθηκε πλήρως το όφελος που αντλεί ο καταναλωτής από τη μετακύλιση των όποιων ωφελειών από τη βελτίωση της παραγωγής των εμπλεκόμενων εκδοτικών επιχειρήσεων, ενώ δεν αποδείχθηκε ότι η συμφωνία επιβάλλει περιορισμούς οι οποίοι είναι απαραίτητοι για την επίτευξη της επικαλούμενης βελτίωσης της παραγωγής. Ενόψει όλων όσων προεκτέθηκαν, με την προσβαλλόμενη απόφαση επιβλήθηκε σε βάρος της προσφεύγουσας πρόστιμο ύψους 2.416.409,90 ευρώ για την παράβαση του καθορισμού τιμών, λόγω της κάθετης συμφωνίας με τον εκδοτικό οίκο BURLINGTON BV, το οποίο υπολογίσθηκε σε ποσοστό (...) % επί των γνωστοποιηθέντων ακαθαρίστων εσόδων εκάστου των ετών από το 2000 έως το 2007, ύψους (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...) και (...) ευρώ αντιστοίχως, συνολικού ύψους (...) ευρώ και πρόστιμο ύψους 2.071.208,49 ευρώ για την παράβαση της απαγόρευσης των παθητικών πωλήσεων και της απαγόρευσης των εξαγωγών, λόγω της ίδιας συμφωνίας με τον εκδοτικό οίκο BURLINGTON BV, το οποίο υπολογίσθηκε σε ποσοστό (...) % επί των ιδίων ως άνω ακαθαρίστων εσόδων του ίδιου χρονικού διαστήματος (παραβάσεις των άρθρων 1 παρ. 1 του ν. 703/1977 και 81 παρ. 1 της ΣυνθΕΚ), αφού συνεκτιμήθηκε η βαρύτητα των παραβάσεων αυτών και η χρονική διάρκεια αυτών· επίσης υποχρεώθηκε η προσφεύγουσα να παύσει τις αποδοθείσες παραβάσεις και να μην τις επαναλάβει στο μέλλον, με την απειλή σε βάρος της χρηματικής ποινής 5.000 ευρώ για κάθε μία από τις ως άνω παραβάσεις και για κάθε ημέρα μη συμμόρφωσης, αν με απόφαση της Ε.Α. βεβαιωθεί η συνέχιση ή επανάληψη των παραβάσεων αυτών· επιπροσθέτως επιβλήθηκε σε βάρος της πρόστιμο ύψους 15.000 ευρώ για τη μη γνωστοποίηση των συμβάσεων αποκλειστικής διανομής, οι οποίες καταρτίστηκαν μετά τις 2-8-2005, με τους εκδοτικούς οίκους BURLINGTON BV

Αριθμός απόφασης: 666/2011

και OXFORD (παράβαση άρθρου 21 του ν 703/1977, όπως τροποποιήθηκε με το ν. 3373/2005): επίσης επιβλήθηκε στην προσφεύγουσα, ως μέτρο δι-αρθρωτικού χαρακτήρα, να περιορίσει τη συμμετοχή της στη δημιουργία σωρευτικού αποτελέσματος, με την απειλή χρηματικής ποινής 5.000 ευρώ για κάθε ημέρα μη συμμόρφωσης ή επανάληψης της παράβασης. Εξάλλου, με την κρινόμενη προσφυγή και για τους λόγους που αναφέρονται σε αυτήν ,η προσφεύγουσα ισχυρίζεται, μεταξύ άλλων , ότι δεν υπέπεσε στις παραβάσεις που της αποδόθηκαν.

11. Επειδή, από τα οριζόμενα στο άρθρο 18 του Κανονισμού Λειτουργίας και Διαχείρισης της Επιτροπής Ανταγωνισμού (ΦΕΚ 1890,Β/29-12-2006) «Η Επιτροπή μπορεί κατόπιν αιτήματος της Γενικής Διεύθυνσης Ανταγωνισμού ή των μερών να διατάξει την από κοινού εξέταση ή το χωρισμό υποθέσεων που πρόκειται να εισαχθούν ή εκκρεμούν ενώπιόν της» δεν αποκλείεται η διακριτική ευχέρεια της Επιτροπής Ανταγωνισμού να διατάξει το χωρισμό υποθέσεων, που αφορούν την ίδια επιχείρηση, αν από τις υποβληθείσες , μία ή περισσότερες εισηγήσεις, από τη Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού, συντρέχουν διαφορετικές περιπτώσεις νόθευσης ή παρακώλυσης, ή περιορισμού του ελεύθερου ανταγωνισμού, είτε με συμφωνίες ή εναρμονισμένη πρακτική των επιχειρήσεων (άρθρο 1 παρ. 1 ν.703/1977), είτε με την καταχρηστική εκμετάλλευση της δεσπόζουσας θέσης (άρθρο 2 παρ. 1 ν.703/1977) οι οποίες συνιστούν αυτοτελείς παραβάσεις, που επισύρουν χωριστά πρόστιμα (ΣΤΕ 903/1998). Επομένως , στην προκείμενη περίπτωση , που από την Επιτροπή Ανταγωνισμού εκδόθηκαν, σε βάρος της προσφεύγουσας, δύο καταλογιστικές αποφάσεις και συγκεκριμένα η 452/V/2009 απόφαση με την οποία επιβλήθηκε, μεταξύ άλλων, πρόστιμο ποσού 2.166.546,76 ευρώ για καταχρηστική εκμετάλλευση της δεσπόζουσας θέσης κατά τα έτη 2002-2006, (συνολικά ακαθάριστα έσοδα (...) επί (...)% και η προσβαλλόμενη, με την οποία επιβλήθηκαν, μεταξύ άλλων , πρόστιμο ποσού 2.416.409,9 ευρώ για παράβαση καθορισμού τιμών και πρόστιμο ποσού 2.071.208,9 ευρώ για παράβαση απαγόρευσης παθητικών

Αριθμός απόφασης: 666/2011

εξαγωγικών πωλήσεων, στην αγορά ξενόγλωσσου εκπαιδευτικού βιβλίου , δεν πάσχει ακυρότητα η προσβαλλόμενη απόφαση , λόγω της διχοτόμησης της υπόθεσης , όπως αβάσιμα ισχυρίζεται η προσφεύγουσα.

12. Επειδή, οι διαπιστωθείσες παραβάσεις του καθορισμού τιμών μεταπώλησης και της απαγόρευσης παθητικών πωλήσεων και της απαγόρευσης των εξαγωγών εκτείνονταν από το έτος 2000 έως το έτος 2007 , νομίμως το επιβληθέν πρόστιμο στην πρώτη παράβαση ((...)%) και στη δεύτερη παράβαση ((...)%), υπολογίσθηκε επί των συνολικών ακαθαρίστων εσόδων των ετών αυτών, το οποίο αναλύεται σε πρόστιμα (...)% και (...)% αντιστοίχως, επί των ακαθαρίστων εσόδων εκάστου των ετών αυτών, καθ' όσον πρόκειται περί αυτοτελών παραβάσεων για κάθε ένα από τα έτη αυτά , εκάστη των οποίων παραβάσεων υπόκειται σε αυτοτελές πρόστιμο· επομένως το συνολικό ποσό του προστίμου για τις δύο αυτές παραβάσεις δεν υπερβαίνει το καθοριζόμενο από το νόμο ποσοστό του 15% του συνόλου των ακαθαρίστων εσόδων όλων αυτών των ετών, προς τα οποία πρέπει να υπολογισθεί και όχι προς τα ακαθάριστα έσοδα του τελευταίου έτους (χρήσεως) 2007 ή του προηγούμενου έτους (χρήσεως) 2006, όπως εσφαλμένα υπολογίζει η προσφεύγουσα· προσέτι , ακόμη και αν συνυπολογισθεί το ως άνω πρόστιμο των 2.166.546,76 ευρώ ((...)%), της προαναφερόμενης 452/V/2009 απόφασης, και πάλι δεν προκύπτει υπέρβαση του ποσοστού 15%, όσα δε περί του αντιθέτου υποστηρίζει η προσφεύγουσα είναι απορριπτέα ως αβάσιμα. Περαιτέρω, ενόψει του ότι η προσφεύγουσα παρέστη , υπέβαλε υπομνήματα και έλαβε γνώση της 2343/7-4-2008 γραπτής εισηγήσεως, του αποδεικτικού υλικού και γενικά όλων όσων εξετέθησαν και αναπτύχθηκαν κατά την ακροαματική διαδικασία ενώπιον της Επιτροπής, της χωρισθείσης υποθέσεως, επί της οποίας εκδόθηκε η 452/V/2009 απόφαση, η συζήτηση της οποίας περατώθηκε στις 23-1-2009, ήτοι πριν αρχίσει η ακροαματική διαδικασία για την προσβαλλόμενη απόφαση (26-2-2009) και με την οποία της επιβλήθηκε πρόστιμο και άλλες κυρώσεις για την καταχρηστική εκμετάλλευση της δεσπόζουσας θέσης στην ίδια αγορά χονδρεμπορίου του

Αριθμός απόφασης: 666/2011

ξενόγλωσσου εκπαιδευτικού βιβλίου, η προσφεύγουσα ήταν σε θέση να αναπτύξει λυσιτελώς τις απόψεις της κατά τη συζήτηση της υποθέσεως των αποκλειστικών συμβάσεων επί της οποίας εκδόθηκε η προσβαλλομένη απόφαση, ακόμη και αν, όπως ισχυρίζεται, λήφθηκαν στοιχεία από την προηγηθείσα ως άνω υπόθεση, και ως εκ τούτου δεν παραβιάσθηκε το δικαίωμα της προηγούμενης ακροάσεως (άρθρο 20 παρ.2 του Συντάγματος και άρθρο 6 Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, ν. 2690/1999), ο δε περί του αντιθέτου ισχυρισμός της προσφεύγουσας είναι απορριπτός ως αβάσιμος.

13. Επειδή, στην αρχική από 19-4-2000 σύμβαση διανομής που συνήψε η προσφεύγουσα με τον αλλοδαπό οίκο BURLINGTON BV , ανανεωθείσα συνεχώς και επανειλημμένως με τελευταία ανανέωση στις 8-1-2007 για ένα έτος, περιλαμβανόταν ο περιοριστικός όρος ότι η προσφεύγουσα-διανομέας δεν μπορούσε να πωλεί τις ξενόγλωσσες εκπαιδευτικές εκδόσεις του αλλοδαπού αυτού οίκου, χωρίς την γραπτή έγκρισή του, εκτός της γεωγραφικής περιοχής Ελλάδος , ήτοι να προβαίνει σε παθητικές εξαγωγικές πωλήσεις, ικανοποιώντας παραγγελίες πελατών εκτός Ελλάδος, αφού οι προοριζόμενοι για την Ελλάδα τίτλοι βιβλίων, μετά από συγκριτική έρευνα της Επιτροπής , μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν στην Ισπανία και σε μικρότερο βαθμό στην Ιταλία, με συνέπεια τον κατακερματισμό της ενιαίας ευρωπαϊκής αγοράς Ελλάδος, Ισπανίας, Ιταλίας κατά περιοχές (κατανομή αγορών), στον οποίο είχε προβεί ο αλλοδαπός αυτός οίκος με συμβάσεις που είχε συνάψει με εταιρείες των άλλων αυτών χωρών, με συνέπεια την παγίωση των εθνικών αγορών. Ο περιορισμός αυτός συνιστά απαγορευμένο περιορισμό (hardcore restriction) του ανταγωνισμού (άρθρο 4, στοιχ. β, του Κανονισμού 2790/1999) και αποτελεί παράβαση των άρθρων 1 παρ.1 του ν. 703/1977 και 81 παρ. 1 της ΣυνθΕΚ), με δεδομένο ότι, όπως προαναφέρθηκε ο εν λόγω αλλοδαπός εκδοτικός οίκος συγκεντρώνει μερίδιο αγοράς (...) % το 2006, οι δε ως άνω κάθετες συμπράξεις καλύπτουν το σύνολο της ελληνικής επικράτειας· ακόμη δεν αίρεται η παραβατικότητα των ρητρών αυτών ακόμη και αν ήθελε θεωρηθεί ότι τα βιβλία της BURLINGTON BV

Αριθμός απόφασης: 666/2011

προορίζονταν μόνον για την Ελλάδα , αφού , μέσω αυτών , παρεμποδίζεται το παράλληλο εμπόριο των βιβλίων αυτών, δεδομένου ότι μια γενική απαγόρευση εξαγωγής που επιβάλλεται σε ένα δίκτυο αποκλειστικής διανομής , η οποία εξασφαλίζει στα συγκεκριμένα από τον προμηθευτή μέλη του δικτύου απόλυτη εδαφική προστασία , στερεί τον καταναλωτή από τη δυνατότητα να επωφεληθεί από την υπάρχουσα δομή του πραγματικού ανταγωνισμού η εξασφάλιση της οποίας επιδιώκεται με τη Συνθήκη ΕΟΚ (βλ. απόφαση ΠΕΚ της 7ης Ιουλίου 1994, υπόθεση T-44/92, Dunlop, Syllog;h 1994, s. 00441, sk.171)· δεν αίρει δε την παράβαση, αλλά αντιθέτως επιρρωνύει αυτήν το προκύψαν, κατά την ακροαματική διαδικασία ενώπιον της Επιτροπής , γεγονός ότι, η προμηθεύτρια εταιρεία BURLINGTON BV, σε μεμονωμένες περιπτώσεις ενέκρινε τη διενέργεια παθητικών πωλήσεων σε Βιετνάμ και Κύπρο· ούτε άλλωστε επιδρά στον παράνομο χαρακτήρα της σχετικής συμβατικής ρήτρας η κατάθεση της ως άνω μάρτυρος της BURLINGTON BV, ενώπιον της Επιτροπής ότι η απαγόρευση των ενεργητικών και παθητικών πωλήσεων οφειλόταν στο γεγονός ότι πολιτική της εταιρείας ήταν η προώθηση των βιβλίων της, στις άλλες αυτές χώρες, να γίνεται από την ίδια για να προστατέψει τη φήμη των βιβλίων της , καθ' όσον η παράβαση των διατάξεων του ανταγωνισμού είναι ανεξάρτητη της ύπαρξης ή μη σχετικής πρόθεσης από τα συμβαλλόμενα μέρη. Επιπροσθέτως, ο με την ίδια ως άνω σύμβαση και τις ανανεώσεις της καθορισμός, ρητά, από την εκδότη-προμηθεύτρια εταιρεία BURLINGTON BV των λιανικών τιμών των βιβλίων της, διαπίστωση η οποία στηρίζεται και στη δήλωση εκπροσώπου της εταιρείας BURLINGTON BV (βλ. συμπληρωματικό υπόμνημα ενώπιον της Επιτροπής) «εάν η εταιρία μας δεν εφήρμοζε τον ν. 2557/97, όπως οι έλληνες ανταγωνιστές μας, δεν θα μπορούσαμε να επιβιώσουμε στην ελληνική αγορά» και η επιβολή τους στην προσφεύγουσα, εισαγωγέα –αποκλειστικό διανομέα αυτών στην Ελλάδα, στερεί από την προσφεύγουσα τη δυνατότητα η ίδια να καθορίζει την τιμή διάθεσης των βιβλίων αυτών στο κοινό (άρθρο 1 παρ. 3 περ. α εδ. α, του ν.2557/1997) και να διαμορφώνει τις τιμές των βιβ-

Αριθμός απόφασης: 666/2011

λίων αυτών σε Ελλάδα και Κύπρο ανταγωνιστικά σε σχέση με τις τιμές που διαμορφώνει η ίδια η BURLINGTON BV ή οι διανομείς-εισαγωγείς σε άλλες χώρες της Κοινότητας, όσο και τη δυνατότητα να ανταγωνίζεται η προσφεύγουσα, από άποψη των τιμών, είτε τους ημεδαπούς εκδότες ξενόγλωσσων βιβλίων είτε και τους λοιπούς εισαγωγείς ξενόγλωσσων βιβλίων (π.χ. την εταιρεία ΑΠΟΛΛΩΝ που εισάγει βιβλία του αλλοδαπού οίκου Pearson): και τούτο διότι η τελική τιμή που αγόραζε ο καταναλωτής διαμορφωνόταν με έκπτωση 10% σε σχέση με την τιμή που έδινε ο εκδότης, και καθίστατο η προσφεύγουσα υπεύθυνη, ώστε η τελική τιμή του καταναλωτή να μην υπερβαίνει την, από τον εκδότη καθοριζόμενη τιμή, η οποία τελική τιμή λειτουργούσε και ως κατώτερη τιμή στο κοινό, δεδομένου ότι η ίδια διάταξη (άρθρο 1 παρ.3 περ.α εδ. β του ν.2557/1997) υποχρεώνει αυτούς που προμηθεύονταν αντίτυπα του βιβλίου για περαιτέρω διάθεσή τους στο κοινό (π.χ. βιβλιοπώλες) «να τα διαθέτουν σε τιμή που δεν υπερβαίνει τη νέα τιμή που καθορίσθηκε από τον εκδότη, ούτε να είναι μικρότερη του ενενήντα τοις εκατό (90%) της τιμής αυτής», με συνέπεια να πλήττεται ο ελεύθερος ανταγωνισμός, καθ' όσον καταργείται ο ενδοσηματικός ανταγωνισμός ως προς τις τιμές εντός της Κοινότητας σε επίπεδο διανομής, κατά παράβαση των άρθρων 1 παρ.1 του ν. 703/1977 και 81 παρ. 1 της ΣυνθΕΚ), όσα δε περί του αντιθέτου υποστηρίζει η προσφεύγουσα είναι απορριπτέα ως αβάσιμα. Εξάλλου, αλυσιτελώς προβάλλεται ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας ότι ο καθορισμός των τιμών με τον τιμοκατάλογο της BURLINGTON BV ήταν συνιστώμενος, δεν εφαρμόσθηκε στην πράξη, οι δε εκπτώσεις που παρείχαν οι βιβλιοπώλες κυμαίνονταν σε διάφορα ποσοστά, (προς απόδειξη του οποίου γίνεται επίκληση τιμοκαταλόγων και διαφόρων τιμολογίων της προς τα βιβλιοπωλεία αλλά και των μαρτυρικών καταθέσεων κατά την ακροαματική διαδικασία ενώπιον της Επιτροπής Ανταγωνισμού), όπως και ο έτερος ισχυρισμός ότι και η απαγόρευση των παθητικών εξαγωγικών πωλήσεων, δεν εφαρμόσθηκε στην πράξη, και τούτο διότι για τη στοιχειοθέτηση των προαναφερόμενων παραβάσεων, σύμφωνα με τις προαναφερόμενες διατά-

ξεις και σκέψεις, δεν ερευνάται αν πράγματι επήλθε το αντιανταγωνιστικό αποτέλεσμα (effect) στη σχετική αγορά, καθ' όσον οι εν λόγω, ιδιαίτερης σοβαρότητας (hardcore restrictions), περιορισμοί του ανταγωνισμού, εντάσσονται σε εκείνους που έχουν ως αντικείμενο (object) τη νόθευση του ανταγωνισμού (per se).

14. Επειδή, περαιτέρω, ενόψει του ότι: 1) η προσφεύγουσα εταιρεία και η εταιρεία «ΑΠΟΛΛΩΝ» είχαν διαμορφώσει ισχυρή δύναμη αγοράς κατά τον κρίσιμο χρόνο (2002-2006), καθ' όσον διέθεταν στην αγορά χονδρεμπορίου ξενόγλωσσων βιβλίων μερίδια αγοράς, τα οποία κυμαίνονταν για μεν την προσφεύγουσα μεταξύ 27-34% για δε την εταιρεία ΑΠΟΛΛΩΝ μεταξύ 36-42%, ενώ τα μερίδια των λοιπών διανομέων κυμαίνονταν αντίστοιχα κάτω του 10%· συγκεκριμένα, κατά το έτος 2002, οι δύο αυτές χονδρεμπορικές εταιρείες κατείχαν συνολικά μερίδιο άνω του 60% της σχετικής αγοράς (δείκτης συγκέντρωσης των δύο εταιρειών $CR2=68,6\%$), ενώ ταυτόχρονα η τιμή Herfindahl (HHI) ανερχόταν σε 2594, που χαρακτηρίζει αγορά με υψηλό βαθμό συγκέντρωσης, εφόσον οι τιμές μεταξύ του 1000 και του 1800 σηματοδοτούν αγορά που έχει μέτριο βαθμό συγκέντρωσης· παράλληλα το έτος 2006 ο βαθμός συγκέντρωσης αυξήθηκε ($CR2=76,8\%$) και η κατάταξη των επιχειρήσεων αυτών (ως προς τα μερίδια αγοράς τους) παρέμεινε η ίδια, 2) οι ως άνω διανομείς είχαν αναλάβει, ακόμη και κατά τη διάρκεια του έτους 2007, αποκλειστικά τη διάθεση σημάτων που προσέγγιζαν ποσοστό 45% (πολλαπλή αντιπροσωπεία), ποσοστό που υπερβαίνει κατά πολύ το 30% που έχει τάξει ως σχετικά ανεκτό όριο η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Κατευθυντήριες Γραμμές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ο.π, παρ.120- απόφαση Π.Ε.Κ. της 8-6-1995, υπόθεση Cagnese – IGLO GMBH κατά Επιτροπής- Συλλογή 1995 σελ. 11,1995, σκ.4) και ειδικότερα η προσφεύγουσα είχε στεγανοποιήσει, το έτος 2006, αθροιστικά μερίδιο αγοράς 23% με τη λήψη της αποκλειστικής διανομής δύο σημαντικών σημάτων: α) της BURLINGTON BV από το έτος 2000 και β) της OXFORD από το έτος 2004 και εφεξής, ενώ η εταιρεία ΑΠΟΛΛΩΝ στεγανοποίησε ποσοστό 21% περί-

Αριθμός απόφασης: 666/2011

που της εγχώριας αγοράς (δηλαδή HILLSIDE Press μερίδιο αγοράς (...)% και PEARSON μερίδιο αγοράς (...)%), 3) τα μερίδια αγοράς των εμπλεκόμενων εκδοτικών επιχειρήσεων , κατά το κρίσιμο χρονικό διάστημα , βάσει των στοιχείων που προσκομίσθηκαν από τις ίδιες, διαμορφώθηκαν ως εξής: α) BURLINGTON BV (...)% , β) PEARSON (...)% , γ) OXFORD (...)% και δ) HILLSIDE Press (...)% , 4) οι συγκεκριμένες χονδρεμπορικές επιχειρήσεις διέθεταν πολύ οργανωμένο και ευρύ δίκτυο διανομής, όπως βεβαίωσαν , κατά την ενώπιον της Επιτροπής ακροαματική διαδικασία, οι μάρτυρες (...), (...), (...) και (...)· ο τελευταίος αυτών μάλιστα , (...), αναφέρθηκε και στα παρασχεθέντα logistics από την εταιρεία ΑΠΟΛΛΩΝ- διανομέα, προς τον εκδοτικό οίκο PEARSON, που σχετίζονται με τη διαχείριση-αποθήκευση των δειγμάτων που ο τελευταίος έστειλε στα φροντιστήρια για την προώθηση (διαφήμιση) των βιβλίων του στην Ελληνική Επικράτεια, 5) απαραίτητη προϋπόθεση για την είσοδο νέων χονδρεμπόρων- αγοραστών είναι προεχόντως η εξασφάλιση σημαντικών αποκλειστικότητας ή κεντρικών διαθέσεων, ήδη όμως μεγάλο μέρος αυτών ήταν συγκεντρωμένο από την προσφεύγουσα και την εταιρεία ΑΠΟΛΛΩΝ, λόγω των υφιστάμενων παράλληλων δικτύων και 6) ο , κατά την ακροαματική ενώπιον της Επιτροπής διαδικασία, αποδειχθείς έντονος εποχικός χαρακτήρας της εν λόγω αγοράς (κύριος όγκος παραγγελιών κατά την περίοδο Μαΐου –Ιουνίου, με μεγαλύτερο ποσοστό πωλήσεων ξενόγλωσσων βιβλίων με την έναρξη του σχολικού έτους) και η εξ αυτού του λόγου μεγάλη αβεβαιότητα , εξαιτίας της οποίας ένας εκδότης επιλέγει να συνεχίσει να συνεργάζεται ceteris paribus με τον χονδρέμπορο με τον οποίο έχει ήδη αναπτύξει μια σχέση εμπιστοσύνης , λόγω της υπάρχουσας αποκλειστικότητας ,αντί να επιλέξει μια νέα χονδρεμπορική εταιρεία, που προσφέρει όρους παρόμοιους ή και ελαφρώς καλύτερους, το Δικαστήριο κρίνει ότι, εν προκειμένω, δημιουργήθηκαν , κατ' εξοχήν, σοβαρά εμπόδια (φραγμοί) στην είσοδο νέων ανταγωνιστών σε επίπεδο χονδρικής πώλησης (upstream market) , με συνέπεια να μη συντρέχουν , στην προκείμενη περίπτωση, οι προϋποθέσεις ομαδικής απαλλαγής , δεδομένου ότι το σω-

ρευτικό αποτέλεσμα (cumulative effect) το οποίο διαμορφώθηκε στην εγχώρια αγορά, επέφερε τα προεκτεθέντα αντιανταγωνιστικά αποτελέσματα, όλοι δε οι σχετικοί αντίθετοι ισχυρισμοί, που προβάλλονται με την προσφυγή, είναι απορριπτέοι ως αβάσιμοι.

15. Επειδή, για τη συμφωνία αποκλειστικής διανομής της προσφεύγουσας με τον αλλοδαπό οίκο BURLINGTON BV δεν μπορεί να χορηγηθεί ατομική απαλλαγή σύμφωνα με το άρθρο 81 παρ. 3 της ΣυνθΕΚ. Και τούτο διότι, όπως έχει προεκτεθεί, πρωτίστως, στην ως άνω κάθετη συμφωνία διαπιστώθηκαν περιορισμοί ιδιαίτερης σοβαρότητας (hardcore restrictions) οι οποίοι συγκεκριμενοποιούνται στον καθορισμό τιμών μεταπώλησης, στην κατανομή της αγοράς και την απαγόρευση των παθητικών πωλήσεων (άρθρο 4, στοιχ. β του Κανονισμού 2790/1999), και οι οποίοι από τη φύση τους είναι ικανοί να περιορίσουν τον ανταγωνισμό, θέτοντας σε κίνδυνο τους στόχους που επιδιώκουν οι προαναφερόμενοι κοινοτικοί κανόνες· δηλαδή δεν συντρέχει η τέταρτη προϋπόθεση της ως άνω κοινοτικής διάταξης (ήτοι η συμφωνία αυτή παρέχει τη δυνατότητα καταργήσεως του ανταγωνισμού). Άλλωστε τέτοιου είδους περιορισμοί, που δεν τυγχάνουν του ευεργετήματος της ομαδικής απαλλαγής, όπως στην παρούσα περίπτωση, κρίνεται ότι δεν πληρούν τις ανωτέρω δύο θετικές προϋποθέσεις (συμβολή της συμφωνίας στη βελτίωση της παραγωγής ή διανομής των προϊόντων, εξασφάλιση σημαντικού οφέλους στους καταναλωτές), σύμφωνα με τις προαναφερόμενες διατάξεις και σκέψεις. Και τούτο διότι η προσφεύγουσα, ως μία από τις δύο μεγαλύτερες εταιρείες χονδρεμπορίου ξενόγλωσσων βιβλίων στην Ελλάδα, διέθετε και πριν την κατάρτιση της εν λόγω σύμβασης αποκλειστικής διάθεσης ικανό δίκτυο διανομής και εν πάση περιπτώσει η παρατηρηθείσα, έστω και εν μέρει οφειλόμενη στην αποκλειστική αυτή συμφωνία, βελτίωση του δικτύου διανομής της προσφεύγουσας, δεν αξιοποιήθηκε για τη διανομή και άλλων σημάτων, άλλων εκδοτικών οίκων, συνεργαζομένων με αυτήν, ούτε άλλωστε προέκυψε ότι το όφελος των καταναλωτών, από απόψεως τιμών των βιβλίων της αποκλειστικής αυτής συμφωνίας, ήταν

Αριθμός απόφασης: 666/2011

σημαντικό , σε σύγκριση πάντα με την επιβολή των, ιδιαίτερης βαρύτητας , ως άνω περιορισμών του ανταγωνισμού , που συντείνουν στον αποκλεισμό του ανταγωνισμού και συγκεκριμένα στην κατάργηση του κορυφαίου κανόνα αυτού, ήτοι της ελεύθερης πρόσβασης στην αγορά· επίσης και οι συμφωνίες μεταξύ της προσφεύγουσας και του εκδοτικού οίκου OXFORD δεν τυγχάνουν της ατομικής απαλλαγής του άρθρου 81 παρ. 3 της ΣυνθΕΚ , διότι δεν συντρέχουν σωρευτικά οι προϋποθέσεις που θέτει η εν λόγω διάταξη, όσα δε περί του αντιθέτου προβάλλονται με την προσφυγή είναι απορριπτικά ως αβάσιμα. Τέλος, για τις προαναφερόμενες συμφωνίες της προσφεύγουσας με τους αλλοδαπούς οίκους BURLINGTON BV και OXFORD δεν μπορεί να χορηγηθεί ατομική απαλλαγή του άρθρου 1 παρ. 3 του νόμου 703/1977 διότι η προσφεύγουσα δεν τήρησε τη διαδικασία και την προθεσμία του άρθρου 21 του ν. 703/1977 και δεν γνωστοποίησε, εμπροθέσμως, από τη σύναψή τους, τις συμφωνίες αυτές στην Ε.Α., παράλειψη η οποία επισύρει, από 2-8-2005, και την επιβολή προστίμου· η υποχρέωση, άλλωστε, γνωστοποίησης για τις προβλεπόμενες στο άρθρο 21 παρ. 1 συμφωνίες είναι γενική, χωρίς όρους και προϋποθέσεις και ισχύει για όλες ανεξαιρέτως τις συμφωνίες, εναρμονισμένες πρακτικές και αποφάσεις (πρβλ. ΣΤΕ 1731/2001), διατηρήθηκε δε με το άρθρο 21 του ν. 3784/2009 (ΦΕΚ 137, Α'), ούτε έχει αντικοινοτικό χαρακτήρα, πολλώ δε μάλλον που στην προκείμενη περίπτωση πρόκειται για συμφωνίες απαγορευμένες από το δίκαιο του ανταγωνισμού και μη πληρούσες, όπως αναφέρεται στις σκέψεις 12 και 13 τις κατά νόμο προϋποθέσεις να τύχουν απαλλαγής, όπως αβάσιμα ισχυρίζεται η προσφεύγουσα. Επομένως , ορθώς και νομίμως αποδόθηκαν οι προαναφερόμενες παραβάσεις στην προσφεύγουσα με την προσβαλλόμενη απόφαση και καταλογίστηκαν γι' αυτές πρόστιμα ,στην οποία απόφαση ρητώς αναφέρεται ότι τα μέλη της Επιτροπής Ανταγωνισμού , που συμμετείχαν στη λήψη της προσβαλλόμενης απόφασης (τελευταία συνεδρίαση) δήλωσαν ότι έχουν ενημερωθεί πλήρως και αναλυτικώς για το σύνολο του φακέλου και του αποδεικτικού υλικού· εξάλλου, εναπόκειται στη διακριτική ευχέρεια τόσο της Ευρωπαϊκής

Επιτροπής Ανταγωνισμού όσο και των εθνικών Επιτροπών Ανταγωνισμού για τις διαπιστούμενες παραβάσεις να επιλέξουν την ανάληψη δεσμεύσεων ή να επιβάλλουν πρόστιμα (απόφαση Πρωτοδικείου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων της 11ης Ιουλίου 2007, Τα-170/06. Alrosa, Συλλογή 2007, σ. 2601, σκ.96,130), πολλώ δε μάλλον όταν οι παραβάσεις, όπως στην προκείμενη περίπτωση, ανάγονται στον σκληρό πυρήνα του δικαίου του ανταγωνισμού, οι σχετικοί δε περί του αντιθέτου ισχυρισμοί της προσφεύγουσας είναι απορριπτέοι ως αβάσιμοι.

16. Επειδή, περαιτέρω, ως προς την επιμέτρηση του προστίμου, το Δικαστήριο λαμβάνοντας υπόψη κυρίως το είδος και την ιδιαίτερη σοβαρότητα των διαπιστωθεισών παραβάσεων (hardcore restrictions), τη χρονική τους διάρκεια (2000-2007), ότι οι παραβάσεις αυτές, πηγάζουσες από όρους της ίδιας της σύμβασης, είναι αυτοτελείς παραβάσεις, και συνεκτιμώντας ότι παρατηρήθηκε βελτίωση των δικτύων διανομής και ταχεία και άμεση παράδοση των βιβλίων, οφειλόμενη, έστω εν μέρει στις συμβάσεις αποκλειστικής διανομής, και ότι οι τιμές των ξενόγλωσσων αγγλικών βιβλίων των συμβάσεων αυτών παρέμειναν ίδιες ή ελαφρώς μικρότερες από τις τιμές των διακινουμένων βιβλίων εκτός των συμβάσεων αυτών, κρίνει ότι το πρόστιμο πρέπει να καθορισθεί, από το 2000 έως το 2007, για την πρώτη παράβαση, στο ποσό των 1.726.007 ευρώ, $((...)+(...)+(...)+(...)+(...)+(...)+(...)+(...))$ ίσον (...) ευρώ επί (...)%, και για τη δεύτερη παράβαση στο ποσό των 1.380.805 ήτοι (...) ευρώ επί (...)%, το οποίο πρόστιμο είναι ανάλογο και προσήκον για κάθε παράβαση· περαιτέρω, ορθώς επιβλήθηκε το στην εισαγωγική σκέψη διαρθρωτικό μέτρο για την ύπαρξη του σωρευτικού αποτελέσματος και ορθώς επιμετρήθηκε το πρόστιμο στο ποσό των 15.000 ευρώ για τη μη γνωστοποίηση των ως άνω συμβάσεων συνεργασίας της προσφεύγουσας με τους αλλοδαπούς οίκους BURLINGTON BV και OXFORD και επαπειλήθηκε ποινή 5.000 ευρώ σε βάρος της προσφεύγουσας, όπως αναλυτικά στην εισαγωγική σκέψη εκτίθεται, και προβλέπεται στο άρθρο 9 παρ. 2 του ν. 703/1977, όπως τούτο ίσχυε κατά τον κρίσιμο χρόνο,

Αριθμός απόφασης: 666/2011

όσα δε περί του αντιθέτου υποστηρίζει η προσφεύγουσα είναι απορριπτέα ως αβάσιμα.

17. Επειδή, κατ' ακολουθίαν , πρέπει να γίνει εν μέρει δεκτή η κρινόμενη προσφυγή, να τροποποιηθεί η προσβαλλόμενη απόφαση, να επιστραφεί στην προσφεύγουσα ποσό 30.000 ευρώ από το αναλογικό παράβολο που κατέβαλε (άρθρο 277 παρ. 9 Κ.Δ.Δ.) και να συμψηφισθούν , μεταξύ των διαδίκων, τα δικαστικά έξοδα, λόγω της εν μέρει νίκης και ήττας αυτών (άρθρο 275 παρ. 1 Κ.Δ.Δ.).

Δ Ι Α Τ Α Υ Τ Α

Δέχεται εν μέρει την προσφυγή.

Τροποποιεί την 455/V/2009 απόφαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού κατά το κεφάλαιο που αφορά την προσφεύγουσα.

Καθορίζει το πρόστιμο: α) για την παράβαση του καθορισμού των τιμών στο ποσό του ενός εκατομμυρίου επτακοσίων είκοσι έξι χιλιάδων επτά (1.726.007) ευρώ και β) για την παράβαση των παθητικών πωλήσεων και των εξαγωγών στο ποσό του ενός εκατομμυρίου τριακοσίων ογδόντα χιλιάδων οκτακοσίων πέντε (1.380.805) ευρώ .

Διατάσσει την επιστροφή στην προσφεύγουσα ποσού διακοσίων (200) ευρώ από το πάγιο παράβολο και ποσού τριάντα χιλιάδων (30.000) ευρώ από το αναλογικό παράβολο.

Συμψηφίζει τα δικαστικά έξοδα.

Η διάσκεψη του Δικαστηρίου έγινε στην Αθήνα στις 3 Μαρτίου 2011 και η απόφαση δημοσιεύτηκε στο ακροατήριο του Δικαστηρίου σε δημόσια έκτακτη συνεδρίαση στις 8 Μαρτίου 2011.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ο ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΔΙΑΚΟΝΙΚΟΛΑΟΥ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΧΑΜΑΚΟΣ

Αριθμός απόφασης: 666/2011

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ

Ο.Κ.